DORDRECHT

Onderzoek naar het jaarverslag 2009

Spiegel van de Begroting

Onderzoek naar het jaarverslag 2009

rekenkamer Dordrecht:

Postadres	Postbus 8
	3300 AA Dordrecht
Telefoon	(078) 639 6218
E-mail	rekenkamer@dordrecht.nl
Internet	www.dordrecht.nl/rekenkamer

Contactpersoon:

Naam	Dhr. drs. D.V.J. Massie
Telefoon	(078) 639 6217
	(06) 51 825 946
E-mail	dvj.massie@dordrecht.nl

Het rapport is onder verantwoordelijkheid van de waarnemend directeur rekenkamer tot stand gekomen.

Het onderzoek is uitgevoerd door de rekenkamer Dordrecht met ondersteuning van Berk Accountants en Belastingadviseurs.

Onderzoeksteam:
Dhr. drs. D.V.J. Massie (senior onderzoeker)
Mevr. drs. W.V.E. Verboom (onderzoeker)
Dhr. drs. D.J. Han RA (Berk Accountants en Belastingadviseurs)

Opmaak en redactie
Mevr. S. Khadjé

Publicatie
Januari 2011

DE REKENKAMER DORDRECHT

OPRICHTING

De gemeenteraad van Dordrecht heeft op 11 november 2003 besloten tot de instelling van de rekenkamer Dordrecht. Het is haar missie om de rol van de raad te versterken. De rekenkamer Dordrecht is georganiseerd volgens het 'directeursmodel'. Om de rekenkamer Dordrecht zo veel mogelijk onafhankelijkheid te geven, heeft de raad indertijd voor dit model gekozen.
Op 1 augustus 2010 is dhr. D.V.J. Massie benoemd tot waarnemend directeur.

DOEL

De rekenkamer onderzoekt de doelmatigheid, de doeltreffendheid en de rechtmatigheid van het door het gemeentebestuur gevoerde beleid. De rapporten van de rekenkamer zijn een aanknopingspunt voor dit bestuur om rekenschap af te leggen aan de burgers.

POSITIE

De rekenkamer is een onafhankelijk orgaan binnen de gemeente Dordrecht. Haar taken en bevoegdheden zijn beschreven in de Gemeentewet en de door de gemeenteraad vastgestelde 'Verordening op de Rekenkamer 2004'. De gemeenteraad en burgers kunnen de rekenkamer om een onderzoek verzoeken. Hoewel de rekenkamer onafhankelijk is in haar onderwerpkeuze, zal ieder onderzoek moeten bijdragen aan haar missie. De rekenkamer stelt jaarlijks een onderzoeksplan en jaarverslag op.

ONDERZOEK

Het onderzoeksterrein strekt zich uit over alle organen (raad en college), diensten en instellingen waarvoor de gemeente bestuurlijk verantwoordelijk is of waarvan de activiteiten geheel of in belangrijke mate door de gemeente worden bekostigd.

RAPPORTEN

De onderzoeksresultaten gaan vergezeld van aanbevelingen. Voor zover hun handelen onderwerp van onderzoek vormt, krijgen de betrokken organen, diensten en (gesubsidieerde) instellingen de gelegenheid om te reageren op de onderzoeksresultaten en aanbevelingen. Daarna biedt de directeur het rapport aan de raad aan.

SAMENSTELLING REKENKAMER DORDRECHT

Bij de rekenkamer zijn momenteel 4 personen werkzaam: Daan Massie (waarnemend directeur), Willem Schneider (onderzoeker rekenkamercommissies Alblasserdam en Drimmelen), Minca Verboom (tijdelijk gedetacheerd als onderzoeker) en Sylvia Khadjé (secretaresse).

Voorwoord

Geachte leden van de raad, graag bied ik u het rapport 'Spiegel van de Begroting' aan.

Hieronder licht ik kort de totstandkoming van dit rapport toe.

September 2009 heeft de raad een brief van de voormalig directeur van de rekenkamer ontvangen. In deze brief kondigt hij een evaluatie van het rekenkamerrapport 'Oude Gewoonten' aan.[1]
Februari 2010 stuurt de rekenkamer een startnotitie naar de raad. Zij wil nagaan of, door de raad overgenomen aanbevelingen, zijn uitgevoerd. Daarnaast wil de rekenkamer onderzoek doen naar de bruikbaarheid en kwaliteit van het jaarverslag 2009. Berk Accountants en Belastingadviseurs is ingehuurd om de rekenkamer hierbij te ondersteunen.
Omdat de raadsleden met behulp van het jaarverslag invulling kunnen geven aan hun controlerende rol, wil de rekenkamer ook vaststellen hoe zij oordelen over de -in dit verslag- verschafte informatie.
Maart en augustus 2010 hebben de leden van de auditcommissie, op verzoek van de rekenkamer, een bijdrage geleverd aan het onderzoek.
November 2010, heeft Berk Accountants en Belastingadviseurs een conceptrapport aangeleverd. Door de rekenkamer zijn de oordelen nader onderbouwd.
December 2010 is het onderzoek voor ambtelijke en bestuurlijke wederhoor aangeboden aan de gemeentesecretaris. De ambtelijke reactie is verwerkt in de tekst. In hoofdstuk 6 treft de lezer de bestuurlijke reactie aan.
Met dit onderzoek hoopt de rekenkamer een bijdrage te hebben geleverd aan de verdere verbetering van de jaarverslagen.

De rekenkamer is het waarnemend hoofd Concern, de senior adviseur Concern en de leden van de auditcommissie zeer erkentelijk voor hun bijdrage aan dit rapport.

D.V.J. Massie

[1] Onderzoek naar het jaarverslag 2004.

Inhoudsopgave

1. Inleiding 6
1.1 Doelstelling 6
1.2 Onderzoeksvragen 6
1.3 Leeswijzer 7

2. Uitvoeren aanbevelingen rekenkamer rapport 8
2.1. Inleiding 8
2.2. Opvolging aanbevelingen 8
2.3. Samenvatting 11

3. Oordeel auditcommissie 13
3.1. Inleiding 13
3.2. Doelstellingen en visie 13
3.3. Middelen en prestatiemeting 14
3.4. Leesbaarheid 18
3.5. Vergelijking met jaarverslag 2004 19
3.6. Samenvatting 19

4. F.G Kordes-Trofee 22
4.1. Inleiding 22
4.2. Criteria Kordes-Trofee 23
4.3. Oordeel over jaarverslag 2009 van de gemeente Dordrecht 23
4.4. Samenvatting 31

5. Conclusies en aanbevelingen 32
5.1. Conclusies 32
5.2. Aanbevelingen 34

6. Bestuurlijke reactie 35

7. Nawoord 37

Bijlage 1: Afkortingenlijst 38

Bijlage 2: Persbericht 26 april 2010 'jaarverslag 2009 vastgesteld' 39

Bijlage 3: Gemeentenieuws 5 mei 2010 40

1. Inleiding

De rekenkamer Dordrecht heeft als missie de gemeenteraad te ondersteunen in zijn kaderstellende en controlerende rol. In 2005[2] is onderzocht in hoeverre het jaarverslag, de raad in staat stelde zich een oordeel te vormen over de prestaties van de gemeentelijke organisatie en de daarmee samenhangende inzet van middelen. De rekenkamer eindigde haar rapport met 9 aanbevelingen. Nu, een aantal jaar later, wil de rekenkamer nagaan of deze aanbevelingen zijn opgevolgd. Daarnaast wil zij vaststellen hoe de raad het meest recente jaarverslag waardeert. Dit onderzoek richt zich uitdrukkelijk niet op betrouwbaarheid van de prestatie-indicatoren (de rekenkamer heeft hier al onderzoek naar gedaan[3]) of op rechtmatigheid.

1.1 Doelstelling

Met dit onderzoek wil de rekenkamer inzicht geven in de kwaliteit en bruikbaarheid van het jaarverslag 2009 en een bijdrage leveren aan de verbetering van de informatiewaarde en kwaliteit van het jaarverslag.

1.2 Onderzoeksvragen

Om deze doelstelling te verwezenlijken heeft de rekenkamer twee hoofdvragen geformuleerd:

1. Zijn de aanbevelingen uit het rekenkamerrapport 'Oude Gewoonten' opgevolgd en is deze opvolging zichtbaar in het jaarverslag 2009?
2. Hoe is de kwaliteit van het jaarverslag 2009 én hoe waarderen de raadsleden dit jaarverslag?

<u>Hierbij zijn de volgende deelvragen gerformuleerd:</u>

a. Welke aanbevelingen uit het rapport 'Oude Gewoonten' zijn door de raad overgenomen?
b. Op welke wijze is opvolging gegeven aan deze aanbevelingen?
c. Hoe oordelen de raadsleden over de bruikbaarheid en de kwaliteit van de in het jaarverslag verschafte informatie?
d. Welke verbetermogelijkheden zien de raadsleden?
e. Zijn er criteria aan de hand waarvan de kwaliteit van een jaarverslag kan worden getoetst?
f. En zo ja, in welke mate voldoet het jaarverslag van de gemeente Dordrecht aan deze criteria?

Onderzoeksmethode

Om de onderzoeksvragen te beantwoorden heeft de rekenkamer op verschillende manieren informatie verzameld, namelijk via documentanalyse en via interviews.

---

[2] Zie het rekenkamerrapport 'Oude Gewoonten'.
[3] Onderzoek naar de eindverantwoording, februari 2010.

De rekenkamer heeft voor dit onderzoek de volgende bronnen bestudeerd:

- De notulen van de raadsvergadering over het jaarverslag 2004 en het rekenkamerrapport 'Oude Gewoonten';
- De nota Kiezen, sturen en verantwoorden 2010+;
- Het jaarverslag 2009 en het raadsvoorstel daarover;
- De notulen van de raadsvergadering over het jaarverslag 2009;
- De Kaderbrief 2011;
- De Kordes-Trofee juryrapporten.

Een groot deel van de informatie heeft de rekenkamer verkregen via een interview met medewerkers van het Stadsbestuurscentrum (SBC), te weten het waarnemend hoofd Concern en senior adviseur Concern en door verschillende gesprekken met de auditcommissie.

1.3 Leeswijzer

In het volgende hoofdstuk wordt ingegaan op de aanbevelingen uit het rekenkamerrapport 'Oude Gewoonten'.
De auditcommissie heeft een bijdrage geleverd aan dit onderzoek. In hoofdstuk 3 komt naar voren hoe de auditcommissie leden het jaarverslag 2009 waarderen.
Daarnaast wordt in hoofdstuk 4 uiteengezet in welke mate het jaarverslag 2009 voldoet aan de Kordes-Trofee criteria.
In hoofdstuk 5 trekt de rekenkamer conclusies en doet zij een aantal aanbevelingen.
Hoofdstuk 6 bevat de bestuurlijke reactie en in hoofdstuk 7 treft u een nawoord van de rekenkamer aan.

2. Uitvoeren aanbevelingen rekenkamer rapport

2.1. Inleiding

Juni 2005 publiceert de rekenkamer het rapport 'Oude Gewoonten'. In dit rapport doet de rekenkamer 9 aanbevelingen.[4] Gelijktijdig met het rapport 'Oude Gewoonten' is het jaarverslag 2004 behandeld in de raad. De raad neemt het rekenkamerrapport voor kennisgeving aan en verzoekt het college een deel van de aanbevelingen uit te voeren. Aanbeveling 2, 5 en 6 zijn niet overgenomen.

Omdat aanbevelingen 3 en 4 geen betrekking hebben op de kwaliteit en bruikbaarheid van het jaarverslag, zal de rekenkamer deze aanbevelingen niet in dit onderzoek betrekken.

Tabel 2.1: aanbevelingen overgenomen uit het rapport 'Oude Gewoonten'

Nr.	Aanbeveling	Uitvoering
1	Het college dient zich te beraden op de uitgangspunten van de nota 'Kiezen, sturen en verantwoorden'	Toets rekenkamer
2	Alleen als mutaties in reserves worden gespecificeerd, zou de raad het jaarverslag moeten goedkeuren	Niet overgenomen
3	Stel als raad een normenkader rechtmatigheid vast	Niet betrokken in onderzoek
4	Pas, als raad, de financiële verordening aan	Niet betrokken in onderzoek
5	Alleen als begrotingsoverschrijdingen worden verklaard, zou de raad het jaarverslag moeten goedkeuren	Niet overgenomen
6	Geef de accountant, als raad, opdracht om onderzoek te doen naar (mogelijke) kredietoverschrijdingen	Niet overgenomen
7	Het college dient er zorg voor te dragen dat het jaarverslag aansluit op de doelen in de begroting	Toets rekenkamer
8	Het college dient in het jaarverslag een vergelijk te maken met de (oorspronkelijke) primitieve en gewijzigde begroting	Toets rekenkamer
9	Het college dient de aansluiting tussen het resultaat en mutaties in reserves zichtbaar te maken	Toets rekenkamer

2.2. Opvolging aanbevelingen

De rekenkamer is nagegaan of aanbeveling 1, 7, 8 en 9 zijn opgevolgd. Op basis van bronnenonderzoek en gesprekken met medewerkers van het SBC komt de rekenkamer tot haar oordeel.

[4] Omdat het college een erratum aan de raad heeft gestuurd, is aanbeveling 10 komen te vervallen. Zo blijkt uit het nawoord in het rapport 'Oude Gewoonten'.

2.2.1 Aanbeveling 1 (gericht aan het college)

De rekenkamer beveelt het college aan om zich opnieuw te beraden op de uitgangspunten van de nota 'Kiezen, sturen en verantwoorden', in het bijzonder met betrekking tot de inrichting van de interim-nota en met betrekking tot de inbedding van rapportage over prestaties, doelbereiking en afwijkingen in de administratieve organisatie.

Bestuurlijke reactie naar aanleiding van het rapport 'Oude Gewoonten'

In een bestuurlijke reactie laat het college weten dat zij zich in het kader van het project herijking P&C-cyclus beraadt op uitgangspunten van de nota 'Kiezen, sturen en verantwoorden'. Het college zegt toe dat de raad hierover op een later moment zal worden geïnformeerd. Bij het doorontwikkelen van de begroting wordt aandacht geschonken aan het concretiseren van sturingsinformatie.

Bevindingen

De rekenkamer is nagegaan of het college een geactualiseerde nota 'Kiezen, sturen en verantwoorden' aan de gemeenteraad heeft aangeboden. Dit is juni 2010 gebeurd. De rekenkamer heeft de geactualiseerde nota 'Kiezen, sturen en verantwoorden 2010+' doorgenomen. Het college reflecteert hierin op het sturingsinstrumentarium. "Een kwalitatief instrumentarium maakt het gehele proces van beleidsontwikkeling tot en met beleidsuitvoering inzichtelijk, communiceerbaar en controleerbaar voor de gemeenteraad." Verder wordt aandacht besteed aan de bestuurrapportage (voorheen de interim-nota). Deze rapportage moet de raad in staat stellen een beleidsinhoudelijke debat te voeren over de afwijkingen in de uitvoering.[5]

Oordeel rekenkamer

Aanbeveling 1 is uitgevoerd.

2.2.2 Aanbeveling 7 (gericht aan het college)

De rekenkamer beveelt het college aan om bij het opstellen van het jaarverslag en de interim-nota beter aan te laten sluiten op de gestelde doelen in de begroting. Op die manier kan de raad zich beter een oordeel vormen over de prestaties van de gemeente.

Bestuurlijke reactie naar aanleiding van het rapport 'Oude Gewoonten'

In het rapport 'Oude Gewoonten' heeft de rekenkamer de bestuurlijke reactie van het college overgenomen. Zij stemt in met aanbeveling 7. "Er wordt telkens getracht bij de interim-nota en het jaarverslag zo goed mogelijk de indeling van de begroting te volgen."

[5] Kiezen, sturen en verantwoorden en verantwoorden 2010+, blz. 11.

Bevindingen

Uit het interview komt naar voren dat de interim-nota en het jaarverslag aansluiten op de begroting. In de begroting geeft het college aan wat zij wil bereiken en in het jaarverslag wat zij heeft bereikt. "Het jaarverslag is de spiegel van de begroting."

De rekenkamer is nagegaan of de in de begroting 2009 genoemde thema's in het jaarverslag terugkomen. Zij constateert dat dit het geval is. Ook wordt in het jaarverslag stil gestaan bij de in de begroting opgesomde prestatie-indicatoren. Toch plaatst de rekenkamer een kanttekening. De teksten in de begroting en het jaarverslag sluiten niet altijd op elkaar aan.[6]

Oordeel rekenkamer

Ondanks bovenstaande kanttekening, is aanbeveling 7 uitgevoerd, aldus de rekenkamer.

2.2.3 Aanbeveling 8 (gericht aan het college)

De rekenkamer beveelt aan om in het jaarverslag de realisatie stelselmatig met de gewijzigde begroting alsook de primitieve (oorspronkelijke) begroting te vergelijken. De rekenkamer verwijst hierbij naar het Besluit begroting en verantwoording (BBV) provincies en gemeenten.

Bestuurlijke reactie naar aanleiding van het rapport 'Oude Gewoonten'

In haar reactie schrijft het college dat het "aan de raad [is] om te zeggen of in de programmaverantwoording ook de primitieve begroting naast de gewijzigde begroting en rekeningresultaat opgenomen moet worden."

Bevindingen

De rekenkamer is nagegaan of in het jaarverslag de realisatie met de primitieve begroting wordt vergeleken. De rekenkamer constateert dat de primitieve begroting niet in het jaarverslag, maar wel in het bijlagenboek kan worden teruggevonden.

De geïnterviewden geven aan dat in het BBV een vergelijking met de primitieve begroting niet wordt voorgeschreven.[7] Desondanks heeft het college in het bijlagenboek, voor de geïnteresseerde lezer, wel een overzicht opgenomen waarin per thema/programma de primitieve begroting, de gewijzigde begroting en de realisatie worden weergegeven.

Oordeel rekenkamer

Aanbeveling 8 is volgens de rekenkamer deels uitgevoerd. Hierbij doet de rekenkamer een suggestie. In het jaarverslag zou per programma een overzicht kunnen worden opgenomen van het verloop van de oorspronkelijke begroting, een toelichting op de daarop doorgevoerde wijzigingen in eerdere raadsbehandelingen en de uiteindelijke gewijzigde begroting.

---

[6] Zie bijvoorbeeld pagina 14 uit de begroting 2009 en pagina 16 uit het jaarverslag 2009.

[7] In artikel 28 van de BBV staat dat de toelichting op de programmarekening tenminste een analyse van de afwijkingen tussen de begroting na wijzigingen en de programmarekening bevat.

2.2.4 Aanbeveling 9 (gericht aan het college)

De rekenkamer beveelt het college aan om in financiële verslagen de aansluiting tussen het gepresenteerde resultaat voor bestemming en de vermogensmutatie zichtbaar te maken en verschillen toe te lichten. Tevens verdient het aanbeveling de inzetbaarheid van de reserves en de renterisico's nader te analyseren en beter toe te lichten.

Bestuurlijke reactie naar aanleiding van het rapport 'Oude Gewoonten'

Bij het jaarverslag 2005 zal een duidelijker inzicht worden gegeven van de mutaties in de reserves, aldus het college. "Met betrekking tot reserves geldt dat er een nota reserves en voorzieningen opgesteld zal worden". Deze nota zal voor einde 2005 ter vaststelling aan de raad worden aangeboden.

Bevindingen

De raad heeft in december 2005 de nota reserves en voorzieningen ontvangen.[8] Januari 2006 heeft de raad deze nota als hamerstuk vastgesteld.[9] Recentelijk heeft het college alle reserves en voorzieningen 'gescreend'. Het resultaat van deze screening is via de kaderbrief 2011 aan de raad aangeboden.[10]

De rekenkamer heeft het jaarverslag doorgenomen en constateert dat de mutaties in de reserves per progamma/ thema zichtbaar worden gemaakt en dat verschillen worden toegelicht. Doch, omdat een overzicht ontbreekt, hebben de raadsleden geen inzicht in de totale omvang van reserves.

Oordeel rekenkamer

Mutaties in de reserves worden in het jaarverslag zichtbaar gemaakt, zo heeft de rekenkamer vastgesteld. Een totaaloverzicht van reserves ontbreekt. Omdat dit totaaloverzicht wel in de kaderbrief 2011 is opgenomen, is aanbeveling 9 uitgevoerd. De rekenkamer beveelt aan om dit totaaloverzicht ook in het jaarverslag 2010 op te nemen.

2.3. Samenvatting

De rekenkamer concludeert dat alle overgenomen aanbevelingen uit het rapport 'Oude Gewoonten' (deels) zijn uitgevoerd. Zie tabel 2.2. op de volgende pagina.

---

[8] 13 december 2005 is deze nota besproken in de commissie bestuur en middelen.
[9] 31 januari 2006. Het raadslid Katif heeft hierbij een stemverklaring afgelegd.
[10] De kaderbrief is door de raad vastgesteld op 29 juni 2010.

Tabel 2.2: uitvoering aanbevelingen

Nr.	Aanbeveling	Oordeel
1	Het college dient zich te beraden op de uitgangspunten van de nota 'Kiezen, sturen en verantwoorden'	voldaan
7	Het college dient er zorg voor te dragen dat het jaarverslag aansluit op de doelen in de begroting	voldaan
8	Het college dient in het jaarverslag een vergelijk te maken met de primitieve (oorspronkelijke) en gewijzigde begroting	deels voldaan
9	Het college dient de aansluiting tussen het resultaat en de mutaties in reserves zichtbaar te maken	voldaan

3. Oordeel auditcommissie

3.1. Inleiding

De rekenkamer heeft de auditcommissie betrokken bij dit onderzoek. De leden van deze commissie is gevraagd om een oordeel uit te spreken over de in het jaarverslag 2009 verschafte informatie. De auditcommissie heeft vooraf drie programma's geselecteerd: veiligheid, sociale en culturele infrastructuur en ondernemerschap en bereikbaarheid.
In drie 'werkgroepen' hebben de leden van de auditcommissie ieder één programma uit het jaarverslag bestudeerd. Daarnaast is de begroting doorgenomen.

Tabel 3.1: verdeling werkgroepen

Nr.	Programma	Leden
1	programma ondernemerschap en bereikbaarheid	mevrouw de Smoker- van Andel en de heer Romijnsen
2	programma sociale en culturele infrastructuur	de heren Groeneweg, Hoogerduijn en Van Verk
3	programma veiligheid	dames Heijmans en Ruisch en de heer Seme

De rekenkamer heeft de bijdragen van de auditcommissieleden onderverdeeld naar drie onderwerpen. Namelijk 'doelstellingen en visie', 'middelen en prestatiemeting' en 'leesbaarheid'. In de volgende paragrafen treft de lezer een toelichting aan.
In paragraaf 3.5 wordt aangegeven in hoeverre het jaarverslag 2009 is verbeterd ten opzichte van 2004. In de laatste paragraaf van dit hoofdstuk volgt een samenvatting.

3.2. Doelstellingen en visie

Aansluiting begroting en jaarverslag

Omdat gemeentelijke doelstellingen in de begroting worden toegelicht, heeft de werkgroep 'ondernemerschap en bereikbaarheid' dit document als eerste doorgenomen. Zij constateert dat de doelstellingen weinig concreet zijn en noemt het taalgebruik 'wollig'.
De werkgroep is nagegaan of in het jaarverslag wordt teruggegrepen op de begroting. In zowel de begroting als het jaarverslag zit een paragraaf genaamd "wat willen we bereiken". Wanneer de lezer deze paragrafen naast elkaar legt, worden in het jaarverslag niet alle doelstellingen teruggevonden.
Ook de leden van de werkgroep 'sociale en culturele infrastructuur' hebben het jaarverslag naast de begroting gelegd. Zij hebben vastgesteld dat in het jaarverslag de toelichtingen op de beoogde doelen de lading niet dekken. Om deze reden wordt de suggestie gedaan om in het jaarverslag, in ieder geval, te verwijzen naar de pagina's in de begroting waarin de beoogde doelen wel duidelijk worden beschreven.

3.3. Middelen en prestatiemeting

Outcometabel

In iedere paragraaf somt het college een aantal prestatie-indicatoren op. Deze worden weergegeven in een 'outcometabel'. Ter illustatie heeft de rekenkamer de outcometabel 'sociale en culturele infrastructuur' hieronder (deels) overgenomen.

Tabel 3.2 : outcometabel overgenomen uit jaarverslag 2009

Sociale en culturele infrastructuur	0-waarde	2007	2008	2009	Ambitie 2009/2010
Meer Dordtenaren doen mee in de samenleving					
Percentage sociaal geïsoleerd	5%			4%	4%
Percentage (enigszins) sociaal geïsoleerd	13%			8%	11%

Van een aantal indicatoren is niet duidelijk wat deze inhouden. De leden van de werkgroep sociale en culturele infrastructuur vragen zich bijvoorbeeld af wanneer iemand (enigszins) sociaal geïsoleerd is. Daarnaast wordt, door gebruik te maken van percentages, de vraag opgeroepen of het aantal sociaal geïsoleerden in absolute zin significant is.
Bij het noemen van indicatoren zou moeten worden nagegaan of de lezer de waarde hiervan goed kan inschatten, aldus de werkgroep. Wanneer een indicator niet voor zichzelf spreekt, zou in de tekst moeten worden omschreven wat met de indicator wordt bedoeld.

Het concept rekenkamerrapport is voor ambtelijke wederhoor aangeboden aan de gemeentesecretaris. In een ambtelijke reactie verwijst hij naar het 'overzicht outcome indicatoren MJP' uit het bijlagenboek. De rekenkamer heeft dit overzicht doorgenomen en is nagegaan of het begrip '(enigszins) sociaal geïsoleerd' wordt gedefinieerd. Dit blijkt niet het geval te zijn. In het overzicht wordt wel uiteengezet hoe de mate van sociaal isolement kan worden berekend.

Tabel 3.3: Overzicht outcome indicatoren MJP'[11]

Doelstelling; meer Dordtenaren doen mee aan de samenleving	Definitie	Bijzonderheden
%(enigszins) sociaal geïsoleerd	-	Afgeleid aan de hand van zes stellingen over sociale contacten. De zes stellingen hebben betrekking op de vraag of er mensen zijn met wie ze goed kunnen praten, of ze zich van anderen geïsoleerd voelen. Of ze terecht kunnen bij anderen, of er mensen zijn die hen begrijpen, of ze deel uitmaken van een vriendengroep en of de sociale contacten oppervlakkig zijn. Respondenten hebben aangegeven of hier wel of geen sprake van is. Vervolgens zijn somscores berekend, die gelijk staan aan de mate van sociaal isolement.
Aantal deelnemers muzikale educatie	Aantal leerlingen van lessen, cursussen en samenspel op locatie Dordrecht.	Cijfers over 2008-2009 nog steeds niet beschikbaar.

De leden van dezelfde werkgroep vinden het storend dat er prestatie-indicatoren worden genoemd waarover niet jaarlijks wordt gerapporteerd (zie bijvoorbeeld indicator sociaal geïsoleerden). Hierdoor zijn tussentijdse ontwikkelingen van prestaties niet te volgen. Ook de andere audicommissieleden zien dat er 'gaten' zitten in de tabellen.

Toelichtingen op outcometabel

Tabel 3.4: outcometabel overgenomen uit jaarverslag 2009

Veiligheid	0-waarde	2007	2008	2009	Ambitie 2009/2010
Verbeteren objectieve veiligheid					
Aantal verkeersslachtoffers totaal pj (b)	208	189	144	137	188
- aantal jeugdige slachtoffers	36	39	46	33	32

De leden van de werkgroep 'veiligheid' geven aan dat de gegevens in de tabel soms niet overeenkomen met de toelichting. Als voorbeeld wordt de indicator aantal verkeersslachtoffers genoemd. In de tabel staat dat er in 2009 137 slachtoffers zijn gevallen. In de toelichting lezen de leden echter iets anders. "Het totale aantal verkeersslachtoffers [is] afgenomen van 189 naar 161."

Voor de leesbaarheid vinden de leden het van belang dat toelichtingen, tabellen en financiële overzichten op elkaar aansluiten. Daarnaast vinden de leden dat de toelichtende teksten niet genoeg 'to the point' zijn.[12]

[11] Bijlagenboek Jaarverslag 2009, blz. 174.

Het financieel overzicht

In het jaarverslag treft de lezer per programma een 'financieel overzicht' aan. Hierin wordt weergegeven wat de begrote en werkelijke baten en lasten zijn.

In de paragraaf ondernemerschap en bereikbaarheid is ook zo'n overzicht opgenomen. Hieruit blijkt dat aan de ontwikkeling van bedrijfsterreinen € 9,5 miljoen euro minder is besteed dan begroot.

Tabel 3.5: Financieel overzicht programma ondernemerschap en bereikbaarheid[13]

Programma Ondernemerschap en Bereikbaarheid

	Lasten			Baten		
Thema	Begroot	Werkelijk	Verschil	Begroot	Werkelijk	Verschil
Thema Economische structuurversterking	12.395	11.379	1.015	1.659	1.625	-35
Thema Ontw., beh. en herstr. bedrijfsterrei	18.763	9.248	9.514	13.503	8.163	-5.340
Thema Verbeteren bereikbaarheid	20.106	11.954	8.152	8.316	8.318	2
	51.264	**32.582**	**18.682**	**23.479**	**18.105**	**-5.373**
Resultaat voor bestemming						**13.309**
	Stortingen in reserves			**Onttrekkingen uit reserves**		
	Begroot	Werkelijk	Verschil	Begroot	Werkelijk	Verschil
Mutaties in reserves	822	7.505	-6.683	19.395	13.556	-5.839
Mutaties in reserves						**-12.522**
Resultaat na bestemming						**787**

In paragraaf 2.7 van het jaarverslag wordt niet toegelicht wat hiervan de reden is en welk effect dit heeft gehad op de realisatie van de beoogde doelstellingen. Ook de toelichting in paragraaf 4.7[14] geeft in de ogen van de werkgroep 'ondernemerschap en bereikbaarheid' geen antwoord op deze vraag. Afwijkingen zouden volgens de leden van de auditcommissie beter verklaard moeten worden.[15]

De rekenkamer heeft hoofdstuk 4 doorgenomen en kan zich indenken dat de leden de toelichting niet helder genoeg vinden. In de toelichting op deze eerder genoemde cijfers staat dat voor de ontwikkeling van bedrijfsterreinen meerjarige kredieten zijn verstrekt. "Door minder gebruik te maken van de financiële middelen, hetgeen tot uiting komt in de resultaten aan de batenkant en de onttrekking uit de reserves, blijft het budget in 2010 beschikbaar."

[12] Gespreksverslag auditcommissie, d.d. 30 maart 2010.
[13] Jaarverslag 2009, blz 67.
[14] Paragraaf 4.7 financiële toelichting programma ondernemerschap en bereikbaarheid, Jaarverslag blz.225.
[15] De leden van de Auditcommmissie vinden onder meer dat in het jaarverslag duidelijk moet worden gemaakt wanneer overschrijdingen aan de raad zijn gemeld.

De werkgroep 'sociale en culturele infrastructuur' is nagegaan of doelstellingen en financieel overzicht op elkaar aansluiten. Dit is niet het geval. Hierdoor wordt niet duidelijk "wat de verbetering of verslechtering van de indicatoren heeft gekost." Deze observatie werd ook door de andere leden van de commissie gedeeld.

Tabel 3.6: voorbeeld overgenomen van de werkgroep sociale en culturele infrastructuur

Sociale en culturele infrastructuur
Outcomedoelstelling en indicatoren

Meer Dordtenaren doen mee in de samenleving	0-waarde	Jaar-verslag 2007			
% lid van organisaties	82%				
- allochtonen	51%				
% sporten in het afgelopen jaar	51%				
- allochtonen	35%				
% dat zelf aangeeft onvoldoende maatschapp.te participeren	7%				
- allochtonen	16%				
% sociaal geïsoleerd	5%				
% (enigszins) sociaal geïsoleerd	12%				
% interetnische vriendschap/kennissen					
- autochtonen	41%				
- allochtonen	81%				
% jongeren met schulden	18%	12%			
% jongeren met goede ervaren gezondheid	77%	77%			
% jeugdige zware drinkers	7%	9%			
% jongeren met meer dan 1 keer pm sport	68%	72%	75%	72%	Licht
% geslaagde schuldhulpverleningstrajecten jongeren	11%	28%	(x)	25%	Zwaar
aantal deelnemers culturele educatie	1.867	1.749	1.895	2.100	Zwaar
aantal deelnemers muzikale educatie	1.502	1.342	1.323	1.750	Zwaar
mate van culturele participatie					
- geen/weinig interesse	38%		32%	32%	Licht
- gemiddelde interesse	27%		25%	27%	Gelijk
- veel/heel veel interesse	35%		43%	42%	Licht
% vrijwilligerswerk	42%		32%	42%	Gelijk
actieve inzet in de eigen buurt	16%	16%	26%	19%	Licht

Wat heeft het gekost
In hoofdstuk 4 is een uitgebreide financiële analyse opgenomen.

Programma Sociale Infrastructuur

*Bedragen *1.000*

	Lasten			Baten		
Thema	Begroot	Werkelijk	Verschil	Begroot	Werkelijk	Verschil
Thema Cultuurvoorzieningen	21.150	20.908	242	2.307	3.930	1.623
Thema Gezondheid	4.327	3.741	586	1.587	1.442	-145
Thema Inkomen	66.971	65.186	1.786	48.017	46.674	-1.343
Thema Integratie en Interculturalisatie	2.858	3.062	-204	38	414	377
Thema Maatschappelijke voorzieningen	28.352	26.995	1.357	4.125	3.660	-465
Thema Sport	11.001	11.292	-291	3.209	3.840	631
Thema Vrijetijdsvoorzieningen	2.752	2.245	507	460	233	-227
Thema Zorg	17.878	17.637	241	888	1.122	234
	155.289	**151.066**	**4.223**	**60.631**	**61.316**	**685**
Resultaat voor bestemming						**4.908**

Activiteiten

Het college licht in het jaarverslag ook per thema toe welke activiteiten zijn uitgevoerd. De werkgroep 'ondernemerschap en bereikbaarheid' stelt vast dat in deze toelichtingen niet wordt gerefereerd aan begrotingscijfers. De werkgroep geeft een voorbeeld. In de begroting besteedt het college aandacht aan het Zeehavengebied. Zij formuleert ook een doel. In 2009 wil het college ten minste 17 hectare zeehavens herstructureren. De werkgroep heeft het jaarverslag bestudeerd. Het college laat weten dat GEKA zich in het Zeehavengebied heeft gevestigd. De vraag of het doel is behaald, namelijk 17 hectare herstructureren, wordt niet beantwoord.
De werkgroep stelt eveneens vast dat er informatie wordt gegeven over activiteiten, die niet in de begroting worden genoemd. Een voorbeeld daarvan is de tekst over de Europese dienstenrichtlijn.[16]

[16] Blz. 74 van het jaarverslag 2009.

3.4. Leesbaarheid

Het jaarverslag is omvangrijk en bevat veel detailinformatie, aldus de leden van de werkgroep 'veiligheid'. In hun optiek zou "de nadruk [moeten] liggen op feitelijke informatie, die je als raad nodig hebt en niet allerlei onzin er omheen."

De leden van de werkgroep 'ondernemerschap en bereikbaarheid' herkennen deze kritiek. In verhalende zin wordt beschreven welke activiteiten allemaal verricht zijn in het afgelopen jaar zonder dat duidelijk wordt of doelstellingen die waren beoogd zijn gerealiseerd. "Ik krijg het gevoel dat ik een verhaaltje zit te lezen."

De gemeente produceert vooral tekst aldus de werkgroep 'sociale en culturele infrastructuur'. Door gebruik te maken van overzichten, grafieken of kleuren kan informatie makkelijker ontsloten worden. Zo zou in de outcometabel met kleuren kunnen worden aangegeven of doelstellingen zijn gerealiseerd. Ook wordt aanbevolen om een groter lettertype te gebruiken in tabellen.

Tabel 3.7: voorbeeld gebruik kleuren in outcometabel (werkgroep sociale en culturele infrastructuur)

Sociale en culturele infrastructuur
Outcomedoelstelling en indicatoren

Meer Dordtenaren doen mee in de samenleving	0-waarde	Jaar-verslag 2007	Jaar-verslag 2008	Jaar-verslag 2009	ambitie '09/'10	Ambitie
% lid van organisaties	82%			76%	85%	Licht
- allochtonen	51%			58%	55%	Licht
% sporten in het afgelopen jaar	51%			58%	54%	Licht
- allochtonen	35%			41%	45%	Zwaar
% dat zelf aangeeft onvoldoende maatschapp.te participeren	7%			10%	5%	Licht
- allochtonen	16%			13%	13%	Licht
% sociaal geïsoleerd	5%			4%	4%	Licht
% (enigszins) sociaal geïsoleerd	13%			8%	11%	Licht
% interetnische vriendschap/kennissen						
- autochtonen	41%			53%	50%	Zwaar
- allochtonen	81%			87%	81%	Gelijk
% jongeren met schulden	18%	12%		9%	15%	Licht
% jongeren met goede ervaren gezondheid	77%	77%		68%	81%	Licht
% jeugdige zware drinkers	7%	9%		12%	7%	Gelijk
% jongeren met meer dan 1 keer pm sport	68%	72%		75%	72%	Licht
% geslaagde schuldhulpverleningstrajecten jongeren	11%	28%		(x)	25%	Zwaar
aantal deelnemers culturele educatie	1.867	1.749	1.895		2.100	Zwaar
aantal deelnemers muzikale educatie	1.502	1.342	1.323		1.750	Zwaar
mate van culturele participatie						
- geen/weinig interesse	38%			32%	32%	Licht

Omdat sommige leden van de auditcommissie in het jaarverslag de doelstellingen niet goed konden terugvinden, hebben zij de begroting erbij gepakt. Hierover is in de auditcommissie gediscussieerd. Hoewel dit nu niet het geval is, zou het jaarverslag zelfstandig leesbaar moeten zijn.

3.5. Vergelijking met jaarverslag 2004

De rekenkamer heeft de auditcommissieleden ook verzocht om de jaarverslagen 2004 en 2009 met elkaar te vergelijken.

Het jaarverslag 2004 was in de ogen van de commissieleden 'chaotisch' geschreven. Op dit punt laat het jaarverslag 2009 een verbetering zien. In vergelijking met 2004 is de inhoud van toelichtingen verbeterd, maar er is volgens de auditcommissieleden nog ruimte voor verbetering. Daarnaast wordt geconstateerd dat de mutaties in reserves nu veel duidelijker zichtbaar worden gemaakt.

3.6. Samenvatting

Op verzoek van de rekenkamer hebben de auditcommissieleden het jaarverslag 2004, de begroting 2009 en het jaarverslag 2009 doorgenomen. Zij hebben een oordeel uitgesproken over de kwaliteit en bruikbaarheid van het jaarverslag 2009. Hieronder treft u een samenvatting aan. In hoofdstuk 5 formuleert de rekenkamer aanbevelingen.

1. Het jaarverslag 2009 is kwalitatief beter dan dat van 2004. Er is een positieve ontwikkeling zichtbaar.
2. De beoogde doelen uit de begroting worden in het jaarverslag te summier verwoord. Het jaarverslag is te algemeen en niet concreet genoeg om de waarde van de beschreven activiteiten te kunnen beoordelen. Een raadslid ontkomt er bijna niet aan om de begroting naast het jaarverslag te leggen om te kunnen beoordelen of de vooraf bepaalde doelen voldoende zijn gerealiseerd. Dit terwijl een jaarverslag, in de optiek van de auditcommissie, zelfstandig leesbaar zou moeten zijn.
3. De relatie tussen middelen en prestaties moet nog duidelijker tot uiting komen. Grote afwijkingen moeten worden toegelicht.
4. Er wordt veel tekst gebruikt in de toelichtingen en er wordt teveel een verhalende schrijfstijl gehanteerd. Zonder dat het duidelijk is aan welk doel de activiteit bijdraagt. Verder staat in de toelichtingen te veel detailinformatie.
5. De leden van de auditcommissie vinden het storend dat er in het jaarverslag prestatieindicatoren worden genoemd waarover niet jaarlijks wordt gerapporteerd.

Relevante informatie die voorheen in het burgerjaarverslag stond (zie kader volgende pagina)

De auditcommissieleden hebben niet alleen gesproken over het jaarverslag, maar ook het burgerjaarverslag. De wetgever heeft aangegeven dat de verplichting tot het opstellen van een burgerjaarverslag komt te vervallen. Omdat de auditcommissie de informatie uit dit verslag voor de raad relevant vindt, beveelt zij aan om deze informatie op te nemen in het jaarverslag.

Arno Brok is de nieuwe burgemeester van de gemeente Dordrecht, vanaf 1 februari 2010. Hij volgde burgemeester Bandell op die vanaf 2000 de functie vervulde.

De heer Brok is zijn politieke loopbaan gestart in Leeuwarden. Van 1994 tot 1998 als raadslid (vanaf 1995 fractievoorzitter VVD) en van 1998 tot 2003 als wethouder in Leeuwarden.

Vanaf 2003 was dhr. Brok (VVD) burgemeester van Sneek. De vertrouwenscommissie is zeer verheugd over de nieuwe burgemeester. Volgens deze commissie is Brok een ervaren bestuurder met daadkracht. Hij staat open voor wat er leeft in de stad en probeert de afstand tussen de politiek en de stad te verkleinen.

Burgerjaarverslag

Vanaf 2004 moet de burgemeester verplicht een burgerjaarverslag opstellen. De verplichting tot het opstellen van een burgerjaarverslag is opgenomen in artikel 170 lid 2 van de Gemeentewet. De burgemeester is verplicht toe te zien op en te rapporteren over de kwaliteit van de procedures van de burgerparticipatie (vooral inspraakprocedures, interactieve beleidsontwikkeling, het consultatief referendum, het burgerinitiatief). Bij dit toezicht gaat het om de beantwoording van de vraag of bij de uitvoering van deze procedures de beoogde kwaliteit daadwerkelijk wordt geboden. Ook rapporteert de burgemeester over de kwaliteit van de gemeentelijke dienstverlening en de afhandeling van klachten en bezwaarschriften. Het burgerjaarverslag is bedoeld als lokaal kwaliteitsinstrument voor dienstverlening en burgerparticipatie.
In artikel 170 wordt niet gedetailleerd voorgeschreven wat de inhoud van het burgerjaarverslag moet zijn. Afhankelijk van de lokale omstandigheden en wensen geeft de burgemeester invulling aan het burgerjaarverslag.

Afschaffing in 2012

December 2008, zes jaar na de invoering van het dualisme, verschijnt een evaluatie. Uit deze evaluatie (de Staat van het Dualisme) komt naar voren dat het effect van het burgerjaarverslag als kwaliteitsinstrument voor dienstverlening en burgerparticipatie onvoldoende is. De regering constateert dat het niet eenvoudig is om de burgers bij de lokale politiek te betrekken. "Waardoor ook onder burgemeesters het animo voor het burgerjaarverslag daalt". De regering geeft daarom aan dat de verplichting tot opstellen van een burgerjaarverslag wordt geschrapt. In het najaar van 2009 zal daartoe een wetsvoorstel worden voorbereid. Navraag, van de rekenkamer bij het ministerie BZK leert nochtans dat dit wetsvoorstel eind 2010 nog in ambtelijke voorbereiding is. Pas in 2012 wordt deze verplichting opgeheven. Voorgaande houdt in dat de burgemeester over 2010 een burgerjaarverslag moet opstellen.

Vorm en inhoud

Vooruitlopend op het schrappen van deze verplichting heeft het ministerie van BZK in 2010 een brochure gepubliceerd. Hierin wordt bijvoorbeeld voorgesteld om het burgerjaarverslag als onderdeel van het gemeentelijke jaarverslag of via een weblog te laten verschijnen. "Het Huis-aan-Huisblad moet ook niet onderschat worden. Dat lezen meer mensen dan een burgerjaarverslag."

Situatie Dordrecht

Het burgerjaarverslag 2009 wordt mei 2010 behandeld in de raad. Burgemeester Brok, gaat in op de mogelijkheid om het burgerjaarverslag als boekje te laten vervallen en deze informatie, bijvoorbeeld via de krant met de burgers te delen. Ook in de auditcommissie is gesproken over het burgerjaarverslag. Deze commissie gaat er vanuit dat het burgerjaarverslag in 2010 niet meer verschijnt. In de auditcommissie is er -behalve kritiek op de vorm- ook inhoudelijke waardering voor het instrument.

Wanneer de verplichting tot het opstellen van een burgerjaarverslag wordt afgeschaft, beveelt de rekenkamer aan om onderwerpen uit het burgerjaarverslag (zoals informatie over de afhandeling van klachten en bezwaren, alsmede informatie over de bedrijfsvoering) op te nemen in het jaarverslag.

4. F.G. Kordes-Trofee

4.1. Inleiding

Publieke organisaties die op een aansprekende wijze verantwoording afleggen, komen in aanmerking voor de F.G. Kordes-Trofee. Deze trofee wordt jaarlijks uitgereikt. De prijs voor het 'beste' jaarverslag van Nederland is in 1995 voor het eerst uitgereikt. In 2010 is de gemeente Amersfoort als categoriewinnaar Lokaal Bestuur uit de bus gekomen. In dit hoofdstuk gaat de rekenkamer na in welke mate de gemeente Dordrecht invulling heeft gegeven aan de Kordes criteria.[17]

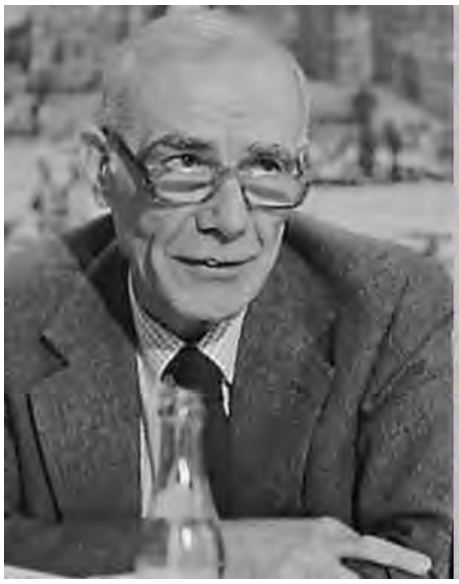

Franciscus Gerardus (Frans) Kordes (23 oktober 1926) is een voormalige marine-man uit Rotterdam, die als president van de Algemene Rekenkamer het nodige gezag verwierf. Hij was lange tijd als topambtenaar betrokken bij de automatisering in de rijksdienst. Hij volgde in 1984 de PVDA'er Peschar op als Rekenkamer-president, nadat hij in 1981 lid was geworden van dat college. Hij gaf bekwaam leiding aan de Rekenkamer en werd gewaardeerd vanwege zijn zakelijke en heldere oordelen over (falend) overheidsbeleid. Hij werd tot ridder in de Orde van Oranje-Nassau benoemd in 1961 en later in 1990 tot Commandeur in de Orde van Oranje-Nassau.

Tabel 4.1: Winnaars Kordes-Trofee 1995-2009 (Juryrapport F.G. Kordes-Trofee 2009)

Galerij van winnaars			
1995	Belastingdienst	2002	Universiteit Twente (voor het beste jaarverslag van onderwijs- en onderzoeksinstellingen)
1996	Informatie Beheer Groep	2003	Gemeente Den Haag
1997	Sociale Verzekeringsbank	2004	Gemeente Den Haag
1998	Politieregio Gelderland-Midden	2005	Gemeente Zaanstad
1999	Senter	2005	Leids Universitair Medisch Centrum (beste jaarverslag van zorginstellingen)
2000	Senter	2006	Sociale Verzekeringsbank
2000	Gemeente Zaanstad (beste gemeente jaarverslag)	2007	Rijksdienst voor het Wegverkeer
2001	Universiteit Twente	2008	Kadaster
2002	Waterschap Vallei & Eem	2009	Autoriteit financiële markten

[17] De rekenkamer baseert haar oordelen op normen. Deze normen kunnen worden ontleend aan beleidsdocumenten, benchmark informatie, wetgeving (zoals het BBV) of professionele inzichten. In dit onderzoek (naar de bruikbaarheid en kwaliteit van het jaarverslag) maakt de rekenkamer gebruik van de Kordes criteria (professionele inzichten).

4.2. Criteria Kordes-Trofee

Ieder jaar publiceert de Kordes jury een juryrapport. Hierin geeft zij aan hoe een organisatie haar prestaties doeltreffend kan uitdragen.[18] Bovenal moet de organisatie uiteenzetten wat haar toegevoegde waarde voor de samenleving is. In het jaarverslag moeten missie[19], visie[20], doelstellingen[21] en beleid transparant worden gemaakt. Ook dient de verantwoordingsinformatie aan te sluiten op de informatiebehoeften van belanghebbenden. Dit is het geval als de kwaliteit van de informatie hoog is en de kwantiteit beperkt. Een aansprekend jaarverslag is noodzakelijkerwijs kort, bondig en 'to the point'.

Bovenstaande leidt niet alleen tot een aantrekkelijk verantwoordingsdocument, maar biedt de lezer ook inzicht in de inrichting, het handelen en het presteren van de organisatie. Aan de hand van dit jaarverslag kan een organisatie de dialoog met de samenleving aangaan over wat goed en minder goed is gegaan. Niet alleen successen, maar ook tekortkomingen moeten in het verslag worden belicht. Immers "de samenleving verwacht [..] dat maatschappelijke instellingen in hoge mate transparant zijn".[22]

Ingestuurde jaarverslagen worden op basis van een vijftal hoofdcriteria beoordeeld: doelstelling en visie, middelen- en prestatiemeting, bedrijfsvoering, financiële rekening en leesbaarheid. Deze hoofdcriteria vallen uiteen in een aantal subcriteria.

4.3. Oordeel over jaarverslag 2009 van de gemeente Dordrecht

In 2007 heeft Dordrecht haar jaarverslag ingestuurd voor de Kordes-Trofee. Dordrecht heeft de volgende opmerkingen gekregen:

- Vertaal de visie in doelstellingen;
- Geef aan welke gevolgen veranderingen in de omgeving van de organisatie hebben op visie en doelstellingen;
- Geef per doelstelling aan hoeveel middelen zijn ingezet;
- Verklaar afwijkingen tussen geraamde en werkelijke baten en lasten;
- Neem (meer) benchmarkgegevens op in het verslag;
- Verbeter de leesbaarheid van het verslag, bijvoorbeeld door meer gebruik te maken van tabellen en grafieken.

De rekenkamer doet nu onderzoek naar het jaarverslag 2009. Dit onderzoek richt zich in het bijzonder op de kwaliteit van de toelichtingen. De rekenkamer toetst het jaarverslag alleen aan de voor dit onderzoek relevante hoofd- en subcriteria. Zij heeft de programma's veiligheid, sociale en culturele infrastructuur én ondernemerschap en bereikbaarheid doorgenomen.

Omwille van de leesbaarheid zijn in dit hoofdstuk alleen voorbeelden uit het programma ondernemerschap en bereikbaarheid gebruikt.

---

[18] Juryrapport F.G. Kordes-Trofee 2008, Deloitte.
[19] Uiteenzetting van activiteiten die worden uitgevoerd (1), waarden waar de organisatie voor staat (2) en doelgroepen waar zij zich op richt (3).
[20] Gedeelde ambitie die de organisatie op middenlange termijn wil verwezenlijken.
[21] Resultaat dat door de organisatie (op korte termijn) wordt nagestreefd.
[22] Juryrapport F.G. Kordes-Trofee 2008, Deloitte.

Afbeelding 1: rapport van de jury over het jaarverslag 2007 van de Gemeente Dordrecht.

Deloitte.

Individueel rapport van de jury van de
F.G. Kordes-Trofee 2007

Gemeente Dordrecht

Doelstellingen en visie	Aandachtspunt
Bevinding Het jaarverslag biedt de lezer inzicht in aspecten van achtereenvolgens de visie/ missie, de nagestreefde doelstellingen en het strategisch beleid. De (expliciete) samenhang tussen deze aspecten alsmede de onderbouwing met een omgevingsanalyse en een schets van de toekomstige ontwikkelingen ontbreekt echter (op onderdelen).	Maak een logische doorvertaling van visie/ missie, doelstellingen en het strategisch beleid zodat de lezer een verband kan leggen tussen deze drie aspecten. Geef antwoord op de vraag waarom bijvoorbeeld juist deze doelstellingen worden nagestreefd. Gebruik daarbij de omgevingsanalyse en een schets van de toekomstige ontwikkelingen als onderbouwing.

Middelen- en prestatiemeting	Aandachtspunt
Bevinding Het jaarverslag bevat de nodige relevante prestatie-indicatoren. De indicatoren kunnen grotendeels direct in verband worden gelegd met de nagestreefde doelstellingen. Toch zijn er verbeteringen mogelijk op (een of meerdere van) de volgende onderdelen: vergelijkingen tussen realisatie en norm; toelichtingen bij afwijkingen; opname van trends en benchmarkgegevens; en koppeling tussen prestaties en middeleninzet.	Expliciteer waar nodig de relatie tussen doelstellingen en prestatie-indicatoren. Een mogelijkheid om deze relatie te verduidelijken is het maken van een schematische weergave waarin de (kritische succes factoren en) indicatoren per doelstelling worden weergegeven. Het is overigens aan te bevelen om hierin ook direct de middeleninzet weer te geven. De lezer krijgt hierdoor in één overzicht inzicht in de belangrijkste prestaties en middeleninzet per doelstelling. Vervolgens kunnen de prestaties en de afwijkingen tussen begroting en realisatie verder worden toegelicht.

Bedrijfsvoering	Aandachtspunt
Bevinding Het jaarverslag biedt inzicht in een aantal bedrijfsvoeringelementen waarvan het niet altijd duidelijk is of ze kritisch zijn voor het realiseren van de doelstellingen.	Voor de bedrijfsvoeringelementen is het van belang om zich te concentreren op die aspecten van de bedrijfsvoering die het meest kritisch zijn voor het behalen van de doelstellingen. Beoordeel nog eens in hoeverre in het jaarverslag inzichtelijk wordt gemaakt waar de belangrijkste verbeteropgaven lagen op het gebied van personeel, ICT, huisvesting, financieel beleid, etc. en in hoeverre die in het afgelopen jaar met succes zijn aangepakt.

Financiële rekening	Aandachtspunt
Bevinding Er is een balans en/of resultatenrekening. Afwijkingen worden (deels) toegelicht, maar de middeleninzet is moeilijk te relateren aan de doelstellingen/prestaties.	Mogelijk kunnen de toelichtingen op budgettaire afwijkingen (in relatie tot de prestaties) verder worden gespecificeerd. Waarom zijn er onder- of overschrijdingen? Wordt dat veroorzaakt door het niet uitvoeren van activiteiten of het te duur uitvoeren van activiteiten? Etc.

Algemene criteria	Aandachtspunt
Bevinding Het jaarverslag is redelijk gebruikersvriendelijk en bevat nagenoeg alle basisgegevens. Toch zijn verbeteringen mogelijk op (een of meerdere van) de volgende onderdelen: dikte, leesbaarheid, logica in structuur, gebruik van grafieken en tabellen, voorwoord.	Een jaarverslag dient in zijn algemeenheid de volgende basisgegevens te bevatten: adresgegevens, informatie over het bestuur en de organisatie (organogram), een voorwoord alsmede een duidelijke samenvatting. Daarnaast dient het jaarverslag toegankelijk te zijn. Bepalende factoren hierbij zijn een beperkte omvang en een duidelijke structuur/ lay-out ondersteund door de nodige grafieken en tabellen. Beoordeel - mogelijk in samenspraak met de doelgroep (lezers) - in hoeverre uw jaarverslag op deze elementen kan worden verbeterd.

Uitzonderlijk

Het functioneren en de activiteiten van de gemeente Dordrecht zijn helder. Mede door het meerjarig gebruik van indicatoren.

Namens de jury

P.A. van der Linden RA

De opmerkingen in dit certificaat dienen slechts als een eerste indicatie voor de mate waarin de organisatie verantwoording aflegt volgens de F.G. Kordes-Trofee-toetsingscriteria. Hierdoor kan het soms voorkomen dat op onderdelen de opmerkingen niet (als zodanig geformuleerd) recht doen aan uw jaarverslag. Middels een maatwerk evaluatiegesprek kunnen wij u nauwkeuriger informeren over de goede en verbeterpunten van uw jaarverslag.

4.3.1 Doelstellingen en visie

In het jaarverslag dient een gemeente haar doelstellingen en visie toe te lichten. Ook moet een verband worden gelegd tussen de doelstellingen en beleid. Daarnaast wordt in het jaarverslag aandacht besteed aan omgevingsveranderingen.
Het hoofdcriteria 'doelstellingen en visie' valt uiteen in 6 subcriteria. In deze paragraaf treft de lezer de oordelen en onderbouwing aan.

Tabel 4.2: oordeel doelstellingen en visie

	Subcriteria doelstellingen en visie	Oordeel
1	Visie wordt genoemd in het jaarverslag	voldaan
2	Doelstellingen van de organisatie worden genoemd	voldaan
3	Beleid van de organisatie wordt genoemd	voldaan
4	Hoofdactiviteiten van de organisatie worden in het jaarverslag genoemd	voldaan
5	Aan mogelijke toekomstige veranderingen in de omgeving van de organisatie wordt aandacht besteed	voldaan
6	Deze veranderingen worden gerelateerd aan de huidige doelstellingen	niet voldaan

1. Visie wordt genoemd in het jaarverslag

De rekenkamer heeft het jaarverslag doorgenomen. In dit verslag zet het college haar visie uiteen. Zo schrijft zij in de paragraaf 'ondernemerschap en bereikbaarheid' dat Dordrecht, in vergelijk met andere regio's, een achterstand in haar ontwikkeling heeft. Toch biedt de stad, met haar unieke ligging, in potentie een goed vestigingsklimaat. Om deze reden wil het college de economische groei stimuleren (visie).

2. Doelstellingen van de organisatie worden genoemd

Per programma worden in het jaarverslag doelstellingen opgesomd. Om de economische groei te stimuleren wil het college bijvoorbeeld de veiligheid op bedrijventerreinen verbeteren. Ook moeten de aantrekkingskracht van de stad en de bereikbaarheid worden vergroot.
Hoewel aan subcriterium 2 is voldaan, plaats de rekenkamer een kanttekening. Het college geeft niet expliciet aan of doelstellingen zijn veranderd ten opzichte van voorgaande jaren.

3. Beleid van de organisatie wordt genoemd

De lezer treft in het jaarverslag geen overzicht van beleidsnota's aan. In de tekst wordt hier wel aandacht aan besteed. Zo schrijft het college dat in de beleidsnota verkeersregelingsinstallaties tal van acties zijn opgenomen "om doorstroming en veiligheid te verbeteren".
Het college legt hier een duidelijk verband tussen beleid en doelstellingen, aldus de rekenkamer. Aan subcriterium 3 is voldaan.

4. Hoofdactiviteiten van de organisatie worden in het jaarverslag genoemd

In de paragrafen 2.3, 2.4 en 2.7 somt het college activiteiten op.

5. Aan mogelijke toekomstige veranderingen in de omgeving van de organisatie wordt aandacht besteed

De gemeente moet in haar jaarverslag ook aandacht besteden aan veranderingen in de omgeving van de organisatie. De gemeente Dordrecht doet dit onder andere in de paragraaf ondernemerschap en bereikbaarheid. Het college laat weten dat, als gevolg van de kredietcrisis, "ook in Dordrecht een eind is gekomen aan een periode van economische voorspoed."

6. Deze veranderingen worden gerelateerd aan de huidige doelstellingen

Het college geeft niet aan of bestaande doelstellingen, als gevolg van de kredietcrisis moeten worden bijgesteld. Zo wilde de gemeente, voor de kredietcrisis, de aantrekkingskracht van de stad vergroten. Zij streeft een toename van het aantal toeristische bezoeken na (ambitie 2010 2,8 miljoen toeristische bezoeken). Uit het jaarverslag wordt evenwel duidelijk dat het aantal toeristische bezoeken de afgelopen 2 jaar is gedaald. De vraag rijst of de economische crisis hier (deels) debet aan is geweest en of de ambitie moet worden aangepast.

Grafiek 4.1: aantal toeristische bezoeken Dordrecht (OCD)

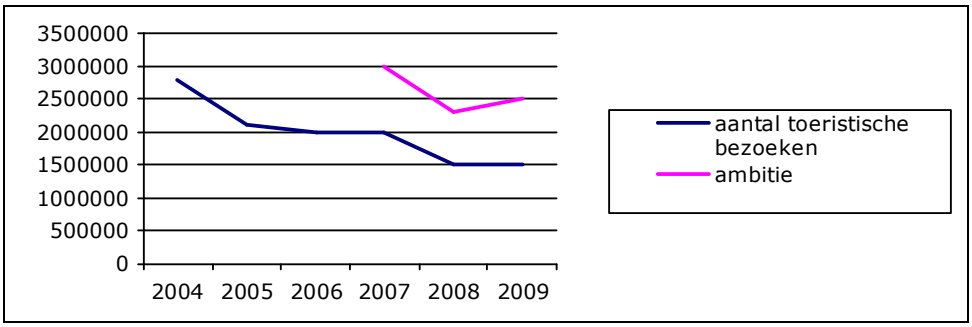

4.3.2 Middelen en prestatiemeting

Publieke organisaties moeten, mede door gebruik te maken van indicatoren, inzicht geven in hun prestaties.

Het hoofdcriterium 'middelen en prestatiemeting' valt uiteen in 5 subcriteria. In deze paragraaf treft de lezer de oordelen en onderbouwing aan.

Tabel 4.3: oordelen middelen en prestatiemeting

	Subcriteria middelen en prestatiemeting	Oordeel
1	In het jaarverslag worden prestatie-indicatoren genoemd	voldaan
2	Prestatie-indicatoren worden vergeleken met onderbouwde streefwaarden	voldaan
3	In het jaarverslag wordt een expliciet verband gelegd tussen middelen, doelstellingen en beleid	niet voldaan
4	Afwijkingen (over- en onderschrijdingen[23]) worden verklaard	niet voldaan
5	In het jaarverslag worden doelmatigheidsindicatoren onderkend	niet voldaan

[23] Het uitgeven van minder geld dan begroot.

1. In het jaarverslag worden prestatie-indicatoren genoemd

Aan de hand van indicatoren kan worden bepaald of doelstellingen zijn gerealiseerd. De rekenkamer is nagegaan of de gemeente prestatie-indicatoren heeft vastgesteld. Zij heeft onder meer paragraaf 2.7 doorgenomen. Omdat het college in een 'outcometabel' prestatie-indicatoren noemt, is voldaan aan subcriterium 1.

Tabel 4.4: overzicht indicatoren overgenomen uit jaarverslag 2009

Ondernemerschap en bereikbaarheid	0-waarde	2007	2008	2009	Ambitie 2009/2010
Verbeteren innovatief vermogen					
Aantal startende ondernemers	679	811	900	785	700[24]
Vergroten aantrekkingskracht					
Aantal bezoekers evenementen	900.000	800.000	1.100.000	1.100.000	1.065.000
Aantal toeristische bezoeken	2,8 mln	2 mln	1,5 mln	1,5 mln	2,8 mln
Verbeteren van de veiligheid op bedrijventerreinen					
Cijfer veiligheid bedrijfslocaties	6,6	6,6			7,0

2. Prestatie-indicatoren worden vergeleken met (onderbouwde) streefwaarden

De gemeente heeft streefwaarden (ambities) vastgesteld, maar onderbouwt deze in het jaarverslag niet. Wel worden prestatie-indicatoren vergeleken met streefwaarden (zie tabel 4.4). Om deze reden oordeelt de rekenkamer dat is voldaan aan subcriterium 2.

De rekenkamer heeft een ambtelijke reactie ontvangen. Streefwaarden worden bewust niet onderbouwd. Hierdoor zou de omvang van het jaarverslag namelijk aanmerkelijk toenemen. De keuze om de onderbouwing niet in het jaarverslag (of in de begroting) op te nemen, is in overleg met de raad gemaakt. Zo laat de gemeentesecretaris weten.

3. In het jaarverslag wordt een expliciet verband gelegd tussen middelen, doelstellingen en beleid

De lezer moet een verband kunnen leggen tussen middelen en gerealiseerde doelstellingen. Immers, dan kan worden vastgesteld of middelen doelmatig zijn ingezet. De rekenkamer heeft geconstateerd dat in elke paragraaf een financieel overzicht is opgenomen. Echter uit dit overzicht kan niet worden afgeleid hoeveel middelen zijn ingezet om doelstellingen te realiseren. De rekenkamer illustreert dit met twee voorbeelden.

1. Dordrecht wil jaarlijks 1.065.000 bezoekers trekken met haar evenementen. Deze evenementen zijn van groot belang voor het imago van de stad en de Dordtse economie. In 2009 is onder andere de Dordtse Kerstmarkt georganiseerd. Het aantal bezoekers aan Dordrecht is (in vergelijk met 2008) gelijk gebleven, zo blijkt uit het jaarverslag. Het college geeft niet aan wat de kosten voor dit evenement zijn geweest.

[24] Overgenomen uit de tabel op pagina 66. In de toelichting bij deze tabel wordt een andere streefwaarde genoemd, 570.

2. De aantrekkingskracht van Dordrecht moet worden vergroot. Om deze reden heeft de Stichting Dordrecht Marketing in 2009 een groot aantal activiteiten gericht op de marketing van de stad ontplooid. Uit het jaarverslag blijkt bijvoorbeeld dat aandacht is besteed aan het '500-ste geboortejaar van Calvijn' en een 'woondag' is georganiseerd. Hoe hoog de gemeentelijke bijdrage aan de Stichting Dordrecht Marketing was, wordt niet vermeld.

In een ambtelijke reactie schrijft de gemeentesecretaris dat bij de doorontwikkeling van de begroting 2011 reeds een flinke verbeterslag is gemaakt. "Voortaan worden activiteiten wel direct gerelateerd aan de doelen."

4. Afwijkingen (over- en onderschrijdingen[25]) worden verklaard

De rekenkamer is nagegaan of over- en onderschrijdingen worden verklaard. Dit is niet het geval. Uit het financieel overzicht in paragraaf 2.7 komt bijvoorbeeld naar voren dat slechts 12 van 20 miljoen euro, gereserveerd voor het verbeteren van de bereikbaarheid, is uitgegeven. De rekenkamer zou graag willen weten waarom de werkelijke lasten lager zijn uitgevallen dan begroot. In de toelichting treft zij geen verklaring aan. De rekenkamer oordeelt dat aan subcriterium 4 niet is voldaan.

In een ambtelijke reactie verwijst de gemeentesecretaris naar hoofdstuk 4 (financiele verantwoording) van het jaarverslag. De rekenkamer heeft dit hoofdstuk doorgenomen. Het college schrijft dat binnen het thema bereikbaarheid wordt gewerkt aan verschillende projecten én dat "de restantkredieten beschikbaar [blijven] door minder te onttrekken uit de diverse reserves of minder inzet vanuit andere dekkingsbronnen." Waarom minder is onttrokken uit de diverse reserves, maakt het college niet duidelijk. Mogelijk zijn projecten vertraagd of voor minder geld (doelmatiger) afgerond. De rekenkamer handhaaft haar oordeel.

[25] Het uitgeven van minder geld dan begroot.

5. In het jaarverslag worden doelmatigheidsindicatoren onderkend

De gemeente Dordrecht somt in haar jaarverslag een groot aantal prestatie-indicatoren op. Aan de hand van deze indicatoren kan de raad vaststellen of doelstellingen zijn gerealiseerd (doeltreffendheid). De raad moet ook nagaan of middelen doelmatig zijn ingezet. Omdat de rekenkamer in de programma's 'veiligheid', 'sociale en culturele infrastructuur' en 'ondernemerschap en bereikbaarheid' geen doelmatigheidsindicatoren aantrof, is aan subcriterium 5 niet voldaan.

Volgens de rekenkamer is het wel mogelijk om een aantal doelmatigheidsindicatoren te formuleren. Hieronder doet zij een suggestie. In Dordrecht vindt ieder jaar een groot aantal evenementen plaats. Door deze evenementen wordt niet alleen de aantrekkingskracht van de stad vergroot, maar ook de economie gestimuleerd. Dit laatste zou meetbaar kunnen worden gemaakt met behulp van een indicator. Bijvoorbeeld de bestedingen per bezoeker. Ook zou de gemeentelijke bijdrage kunnen worden afgezet tegen het totaal aantal bezoekers.
De rekenkamer is nagegaan of deze informatie voorhanden is. Uit een publieksonderzoek van het Onderzoekcentrum Drechtsteden en navraag bij de betrokken ambtenaar, blijkt dat de gemeente in 2009 € 101.000 aan de Kerstmarkt heeft bijgedragen. Dat is € 0,30 per bezoeker.[26] Uit hetzelfde onderzoek komt ook naar voren dat iedere bezoeker gemiddeld € 17,50 heeft uitgegeven in de stad.

De kerstmarkt 2010 vindt op 17, 18 en 19 december plaats. Bijna 300 kramen met o.a. kerstcadeaus, verschillende horecakramen, zeven podia met muziekoptredens, een geweldige Kerstijsbaan, 300.000 lichtjes en een levende kerststal in de prachtig aangeklede grote kerkstuin, X-mas Sing-a-longs op het Stadhuisplein, en dat op een parcourslengte van 2,5 kilometer. Midden in het historische winkelhart en langs de eeuwenoude havens van Dordrecht. Dat is de Kerstmarkt Dordrecht!

4.3.3 Leesbaarheid

Met het jaarverslag legt de organisatie verantwoording af aan de samenleving. In de ogen van de Kordes jury zou het jaarverslag daarom laagdrempelig en gebruiksvriendelijk moeten zijn. Het hoofdcriterium 'leesbaarheid' valt uiteen in 7 subcriteria. In deze paragraaf treft de lezer de oordelen en onderbouwing aan.

[26] De kerstmarkt trok 335.000 bezoekers. Publieksonderzoek Kerstmarkt 2009 (OCD).

Tabel 4.5: oordeel leesbaarheid

	Subcriteria leesbaarheid	Oordeel
1	Doelgroepen waarvoor het verslag is bedoeld worden genoemd	niet voldaan
2	Het jaarverslag is niet te lang	niet voldaan
3	Inhoudsopgave is aanwezig en de hoofdstuk- en paragraafindeling is logisch	voldaan
4	Taalgebruik is helder en niet ambtelijk, in het jaarverslag is een verklarende woordenlijst opgenomen	voldaan
5	In het jaarverslag staan genummerde tabellen, diagrammen en grafieken	niet voldaan
6	De 'basisgegevens' zijn in het jaarverslag opgenomen	voldaan
7	Datum (publiekelijke) publicatie is bekend	voldaan

1. Doelgroepen waarvoor het verslag is bedoeld worden genoemd

De rekenkamer heeft de inleiding van het jaarverslag 2009 en de aanbiedingsbrief[27] bij dit verslag doorgenomen. Ofschoon de aanbiedingsbrief is gericht aan de gemeenteraad, maakt het college niet duidelijk voor welke andere doelgroepen (bijvoorbeeld burgers, gesubsidieerde instellingen, de provincie, het ministerie van BZK of medewerkers) het verantwoordingsdocument is bedoeld. Aan subcriterium 1 is zodoende niet voldaan.[28]

2. Het jaarverslag is niet te lang

De omvang van het jaarverslag (met en zonder bijlage) van de gemeente Dordrecht is de afgelopen jaren toegenomen. Omdat dit de leesbaarheid niet ten goede komt, is aan subcriterium 2 niet voldaan.

Grafiek 4.2: Omvang jaarverslag Dordrecht

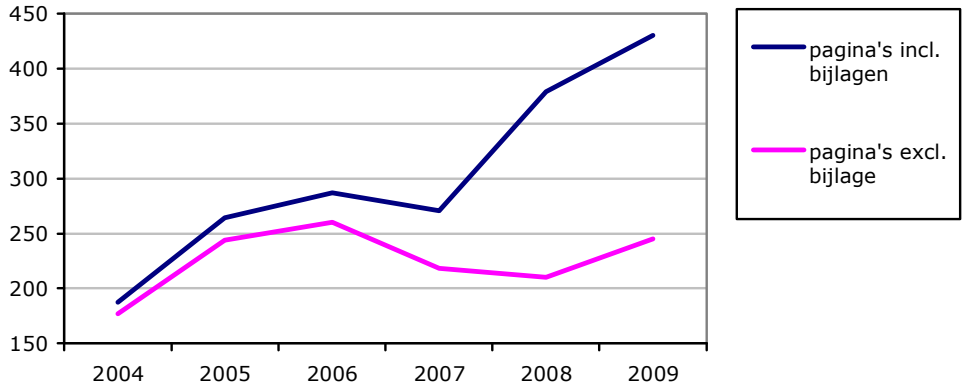

3. Inhoudsopgave is aanwezig en de hoofdstuk- en paragraafindeling is logisch

In het jaarverslag treft de lezer een inhoudsopgave met paginanummering aan. In paragraaf 2.1 wordt de opbouw van het jaarverslag toegelicht.

---

[27] Aanbiedingsbrief jaarverslag 2009, 20 april 2010.
[28] De winnaar van de Kordes-Trofee 2009, doet dit wel. De Autoriteit Financiële Markten schrijft in haar leeswijzer dat het verslag is bedoeld voor al haar belanghebbenden. Deze belanghebbenden worden ook genoemd (consumenten, financiële dienstverleners, accountants en nationale toezichthouders).

4. Taalgebruik is helder en niet ambtelijk, in het jaarverslag is een verklarende woordenlijst opgenomen

In het jaarverslag worden de prestaties uitgebreid toegelicht. Omdat begrippen en afkortingen in de tekst worden verklaard en het taalgebruik over het algemeen helder is, is voldaan aan subcriterium 4.

Bij dit oordeel plaatst de rekenkamer een kanttekening. Soms wordt vaktaal gebruikt. In paragraaf 2.7 laat het college bijvoorbeeld weten dat de Europese dienstenrichtlijn is ingevoerd. Zij schrijft dat "de gemeente goedgekeurd [zit] op de Samenwerkende Catalogi en is aangesloten op de BerichtenBox en het IMI (Interne Markt Informatiesysteem)."

5. In het jaarverslag staan genummerde tabellen, diagrammen en grafieken

In het jaarverslag zijn outcometabellen opgenomen. In deze tabellen wordt, volgens de rekenkamer, te veel informatie opgesomd.[29] Het had meer toegevoegde waarde gehad, als een deel van deze informatie met behulp van een grafiek was weergegeven. Daarnaast stelt de rekenkamer vast dat de tabellen niet zijn genummerd.

Aan dit subcriterium is niet voldaan, aldus de rekenkamer.

6. De 'basisgegevens' zijn in het jaarverslag opgenomen

In het jaarverslag treft de lezer de adresgegevens van de organisatie en de namen van de bestuurders[30] aan. Zodoende is aan criterium 6 voldaan.

7. Datum (publiekelijke) publicatie is bekend

Op 20 april 2010 heeft het college, het jaarverslag aan de raad aangeboden.[31] Via een persbericht en het gemeentenieuws (dat iedere week in de Stem van Dordt verschijnt), wordt hier aandacht aan besteed (zie bijlage 2 en 3). De rekenkamer constateert dat aan subcriterium 7 is voldaan.[32]

4.4. Samenvatting

Jaarlijks wordt de F.G. Kordes-Trofee, voor het beste jaarverslag van Nederland, uitgereikt. Bij het bepalen van de winnaar hanteert de jury een aantal criteria. De rekenkamer heeft het jaarverslag van de gemeente Dordrecht op basis van deze criteria getoetst. Het jaarverslag voldoet aan 11 van de 18 criteria.

De rekenkamer concludeert dat het jaarverslag een duidelijk beeld geeft van visie en doelstellingen. Prestaties worden daarentegen onvoldoende inzichtelijk gemaakt. Zo is niet duidelijk hoeveel middelen zijn ingezet om doelstellingen te realiseren. De leesbaarheid van het (erg omvangrijke) jaarverslag kan, volgens de rekenkamer, worden verbeterd.

---

[29] Zie bijvoorbeeld de tabel op pagina 66.
[30] Paragraaf 1.3 samenstelling van het bestuur.
[31] Aanbiedingsbrief jaarverslag 2009, 20 april 2010.
[32] Uit de gemeentewet (artikel 197 en 200) kan worden afgeleid dat het verantwoordingsdocument voor 1 juli van het jaar volgend op het begrotingsjaar, aan de raad moet worden aangeboden. Dit houdt in dat het jaarverslag tijdig is gepubliceerd.

5. Conclusies en aanbevelingen

5.1. Conclusies

In deze paragraaf beantwoordt de rekenkamer de hoofd – en deelvragen die in hoofdstuk 1 zijn geformuleerd. Deze paragraaf valt uiteen in twee delen; de beantwoording van hoofdvraag 1 aan de hand van twee deelvragen en beantwoording van hoofdvraag 2 aan de hand van vier deelvragen.

5.1.1 Opvolging aanbevelingen

In het rapport 'Oude Gewoonten' doet de rekenkamer 9 aanbevelingen.[33] In 2005 verzoekt de raad het college 6 van deze 9 aanbevelingen uit te voeren.
Omdat de aanbevelingen 3 en 4 geen betrekking hebben op de kwaliteit en bruikbaarheid van het jaarverslag, heeft de rekenkamer deze aanbevelingen niet bij dit onderzoek betrokken.
De rekenkamer is in dit rapport nagegaan of de vier overgebleven aanbevelingen zijn opgevolgd. De rekenkamer komt tot de conclusie dat het college de vier aanbevelingen heeft uitgevoerd (zie onderstaand overzicht).

Tabel 5.1: uitvoering aanbevelingen

Nr	Aanbeveling	Oordeel
1	Het college dient zich te beraden op de uitgangspunten van de nota 'Kiezen, sturen en verantwoorden'	voldaan
7	Het college dient er zorg voor te dragen dat het jaarverslag aansluit op de doelen in de begroting	voldaan
8	Het college dient in het jaarverslag een vergelijk te maken met de primitieve (oorspronkelijke) en gewijzigde begroting	deels voldaan
9	Het college dient de aansluiting tussen het resultaat en de mutaties in reserves zichtbaar te maken	voldaan

De nota 'Kiezen, sturen en verantwoorden' is geactualiseerd. Verder komen de in de begroting 2009 genoemde doelen in het jaarverslag terug. Ook stelt de rekenkamer vast dat de primitieve begroting in het bijlagenboek van het jaarverslag is opgenomen. Tenslotte is in de kaderbrief 2011 een totaaloverzicht van de reserves opgenomen.
Samengevat concludeert de rekenkamer dat de aanbevelingen uit het rapport 'Oude Gewoonten' zijn opgevolgd en dat deze opvolging zichtbaar is in het jaarverslag 2009.

5.1.2 Kwaliteit en bruikbaarheid van het jaarverslag

Jaarlijks wordt de F.G. Kordes-Trofee, voor het beste jaarverslag van Nederland, uitgereikt aan een (semi) publieke organisatie. De jury beoordeelt de jaarverslagen aan de hand van vijf

[33] Omdat het college een erratum aan de raad heeft gestuurd, is aanbeveling 10 komen te vervallen. Zo leidt de rekenkamer af uit het nawoord in het rapport 'Oude Gewoonten'.

hoofdcriteria. Omdat de rekenkamer zich in haar onderzoek richt op de kwaliteit van toelichtingen heeft zij het jaarverslag van de gemeente Dordrecht getoetst op de 3 relevante hoofdcriteria, te weten; doelstellingen en visie, middelen en prestatiemeting en leesbaarheid. In hoofdstuk 4 treft u deze toetsing aan.
Het jaarverslag voldoet aan 11 van de 18 criteria. De rekenkamer concludeert dat het jaarverslag een duidelijk beeld geeft van visie en doelstellingen, maar dat 'prestaties' onvoldoende inzichtelijk worden gemaakt. Zo is niet duidelijk hoeveel 'middelen' zijn ingezet om 'doelstellingen' te realiseren. De leesbaarheid van het jaarverslag kan, volgens de rekenkamer, worden verbeterd.

De rekenkamer heeft ook de leden van de auditcommissie betrokken bij haar onderzoek. Zij hebben een oordeel gegeven over de informatiewaarde van het jaarverslag 2009 (zie hoofdstuk 3).
Met betrekking tot doelstellingen en visie oordelen deze leden dat het jaarverslag en de begroting niet voldoende op elkaar aansluiten. Soms bestaat onduidelijkheid over het bereiken van de doelen, omdat deze niet duidelijk zijn omschreven.
Ten aanzien van de middelen en prestatiemeting vinden de leden dat de relatie middelen en prestaties niet duidelijk aanwezig zijn en dat afwijkingen onvoldoende worden verklaard. Ook vindt de auditcommissie dat de relatie tussen indicatoren in tabellen en de informatie in de toelichting ontbreekt.
Met betrekking tot de 'leesbaarheid' oordeelt de auditcommissie dat teveel een verhalende schrijfstijl wordt gehanteerd.
De commissieleden hebben ook het jaarverslag 2009 met het jaarverslag 2004 vergeleken. Ten opzichte van 2004 zien zij een verbetering.

Op basis van de Kordes-criteria oordeelt de rekenkamer dat de kwaliteit van het verslag 2009 voldoende is. Er zijn echter nog 7 subcriteria waaraan geen invulling wordt gegeven.
Volgens de raadsleden vallen er ten aanzien van de doelstellingen en visie, middelen en prestatiemeting en leesbaarheid verbeterslagen te maken.
Uit dit onderzoek is gebleken dat ook de Auditcommissie een verbetering in de kwaliteit van het jaarverslag 2004 ziet. Wel zien de commissieleden potentiële verbeterpunten. Daarom doet de rekenkamer acht aanbevelingen.

5.2. Aanbevelingen

Aanbevelingen aan het college

1. Zorg ervoor dat de doelstellingen die in de begroting zijn geformuleerd op een zodanige wijze in het jaarverslag terugkomen, dat dit jaarverslag (ook voor burgers) zelfstandig leesbaar is.
2. Licht de cijfers in financiële overzichten beter toe, vooral wanneer uit het overzicht blijkt dat er grote verschillen (afwijkingen) zijn tussen de begroting en de realisatie.
3. Neem in het jaarverslag een totaaloverzicht van alle reserves op.
4. Hanteer een minder verhalende schrijfstijl en probeer waar mogelijk met tabellen en grafieken en eventueel met kleuraanduidingen de informatiewaarde van het verslag te verhogen.

Aanbevelingen aan de raad

5. Zie er op toe dat het college de relatie tussen middelen en prestaties inzichtelijk maakt. Bijvoorbeeld door meer gebruik te maken van doelmatigheidsindicatoren.
6. Zie er op toe dat in de outcome-tabellen zoveel mogelijk gebruik wordt gemaakt van indicatoren die jaarlijks worden gemeten. Dit, zodat de raad tussentijds kan bijsturen.
7. Zie er op toe dat (1) het college in het jaarverslag per programma een overzicht opneemt van de oorspronkelijke begroting (2) een toelichting op de daarop doorgevoerde wijzigingen (3) en de uiteindelijke gewijzigde begroting.
8. Zie er op toe dat- wanneer de verplichting tot het opstellen van een burgerjaarverslag wordt afgeschaft- de onderwerpen uit het burgerjaarverslag (zoals informatie over de afhandeling van klachten en bezwaren, alsmede informatie over de bedrijfsvoering) worden opgenomen in het jaarverslag.

6. Bestuurlijke reactie

Geachte heer Massie,

Onderstaand reageren wij op uw verzoek op uw rapport ' Spiegel van de begroting' waarin de resultaten zijn weergegeven van het onderzoek van de rekenkamer naar het Jaarverslag 2009.

Wij hebben met belangstelling kennis genomen van uw rapport en de hierin opgenomen aanbevelingen voor verbetering van het jaarverslag.
In algemene zin zullen uw aanbevelingen worden meegenomen in het verbetertraject van het verantwoordingsproces 2010. Daarnaast gaan wij hieronder nader in op uw aanbevelingen.

Met betrekking tot de aanbevelingen van de rekenkamer aan het college:

1e. Deze aanbeveling nemen we volledig over. In het jaarverslag 2010 zal dit worden uitgewerkt.

2e. Grote verschillen tussen begroting en realisatie zijn een rechtstreeks gevolg van de huidige begrotingssystematiek. Bij het toekennen van een krediet voor een meerjarig investeringsproject wordt het volledige meerjarige krediet als één bedrag in het huidige begrotingsjaar opgenomen. Vanzelfsprekend wordt in het lopende jaar slechts een deel van dit totale projectbudget benut. Het restant wordt in de navolgende jaren gebruikt. Omdat deze projecten veelal uit reserves (vooral SI) gedekt worden, zien we hetzelfde grote verschil terug bij de onttrekkingen uit reserves. Kortom, als er in enig jaar minder wordt gerealiseerd dan begroot, dan wordt er ook minder onttrokken aan de reserve, waardoor het resultaat ná bestemming nihil is. Deze verschillen worden niet toegelicht omdat er sprake is van 'gecontroleerde productie' en omdat het volkomen normaal is dat een meerjarige budget in enig jaar maar gedeeltelijk wordt aangesproken.
Wij onderkennen dat deze systematiek tot verwarring kan leiden en streven ernaar om met ingang van begrotingsjaar 2012 de projectkredieten via de projectadministratie meerjarig in te brengen. Daarmee kan er – daar waar dat gewenst is - gestuurd worden op jaarschijven en zullen bij de afsluiting van een boekjaar minder grote verschillen optreden.

3e. Deze aanbeveling nemen we over.

4e. Aan deze verbeteringen wordt gewerkt door de organisatie.

Met betrekking tot de aanbevelingen van de rekenkamer aan de raad:

5e. Vanaf de begroting 2011 wordt de relatie tussen doelen enerzijds en wat we daarvoor doen en daaraan bestede middelen anderzijds beter inzichtelijk gemaakt. We sluiten ons niet aan bij de aanbeveling om gebruik te gaan maken van doelmatigheidsindicatoren in het jaarverslag. Om dit over de hele linie te doen zal veel tijd kosten en de kosten van het ambtelijk apparaat verhogen.
We stellen voor om dit afzonderlijk te doen wanneer er concrete vragen over de doelmatigheid worden gesteld. Ook worden waar nodig in beleidsstukken doelmatigheidsindicatoren gebruikt. In het jaarverslag worden bij elk thema de relevante beleidsstukken vermeld.

6e. Deze aanbeveling is reeds opgenomen in de nota 'Kiezen, sturen en verantwoorden 2010+. We zullen hieraan voldoen.

7e. Wij benadrukken dat de financiële gegevens en de financiële analyses die opgenomen zijn in de jaarrekening conform Besluit Begroten en Verantwoorden (BBV) zijn opgesteld en rechtmatig zijn bevonden door de accountant.
In de Bestuursrapportage 2010 en in de jaarrekening 2010 is een verloopoverzicht opgenomen. Dit verloopoverzicht geeft per product aan welke budgettaire wijzigingen door de raad zijn goedgekeurd. Dit overzicht richt zich echter alleen op de begrotingswijzigingen van de Bestuursrapportage en de jaarrekening. Wij zijn ons ervan bewust dat dit overzicht niet alle begrotingswijzigingen bevat, zoals de begrotingswijzigingen die voortkomen uit de drie verzamelwijzigingen. Wij zullen in 2011 het verloopoverzicht uitbreiden met de begrotingswijzigingen die voortkomen uit de drie verzamelwijzigingen.
Daarnaast hebben veel begrotingswijzigingen betrekking op kredietverstrekkingen voor projecten. Zoals hiervoor aangegeven, worden deze 'budgettoekenningen' door het hele jaar heen aangevraagd en door de Raad vastgesteld buiten de verzamelwijzigingen om. Wij zien absoluut meerwaarde in het in beeld brengen van alle kredietverstrekkingen in enig jaar. Dit overzicht zal onderdeel uit gaan maken van het nieuw te ontwikkelen hoofdstuk 'projecten 'dat in begrotingsjaar 2011 voor het eerst in de cyclische stukken opgenomen zal worden.

8e. Dit zal worden opgenomen vanaf het jaarverslag 2010.

Hoogachtend,

Burgemeester en Wethouders van Dordrecht,

de secretaris,	de burgemeester,
J.H. de Baas	A.A.M. Brok

7. Nawoord

De rekenkamer is verheugd dat het college al de aan haar gerichte aanbevelingen overneemt. Samen met het college is vastgesteld dat er geen feitelijke onjuistheden in het rapport voorkomen.
De rekenkamer ziet in de opmerkingen van het college een positieve houding ten aanzien van de aanbevelingen. Uit bestudering van de begroting 2011 en de notitie 'Kiezen, sturen en verantwoorden 2010+' blijkt dat het college verbeterslagen doorvoert. De rekenkamer vertrouwt erop dat de aanbevelingen uit dit rapport aanknopingspunten geven voor verdere verbetering van het jaarverslag. Hierbij hoopt zij dat het college speciaal aandacht schenkt aan de zelfstandige leesbaarheid van dit verantwoordingsdocument.

In het rapport zijn 4 aanbevelingen aan de raad geformuleerd. De aanbevelingen zijn er op gericht dat u als raad de informatie krijgt die tussentijds (bij)sturen mogelijk maakt.
Het college heeft al aangegeven deze aanbevelingen over te nemen. De rekenkamer hoopt dat de raad hier actief op toeziet. Bijvoorbeeld via overleg tussen de Auditcommissie en de stadscontroller. In deze gesprekken zou u speciale aandacht kunnen besteden aan de vraag of u vindt dat er doelmatigheidsindicatoren moeten worden opgenomen in het jaarverslag en hoe u deze wilt terugzien.

Bijlage 1 Afkortingenlijst

SBC	Stadsbestuurscentrum
BBV	Besluit begroting en verantwoording
OCD	Onderzoekcentrum Drechtsteden
AFM	Autoriteit Financiële Markten
MJP	Meerjarenbeleidsplan
BZK	Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Bijlage 2: Persbericht 26 april 2010 'jaarverslag 2009 vastgesteld'.

Het college heeft onlangs het jaarverslag 2009 vastgesteld. In het jaarverslag 2009 wordt door het college verantwoording afgelegd aan de gemeenteraad over het gevoerde beleid in 2009, de uitvoering en de financiën. Het jaarverslag 2009 heeft betrekking op het laatste begrotingsjaar uit de vorige raadsperiode. Eind 2009 heeft het (vorige) college met de raad een debat gevoerd over de evaluatie van het Meerjarenbeleidsprogramma 2006-2010. In dat verband is de uitvoering in 2009 reeds besproken.

Financieel resultaat

Het financieel resultaat over 2009 is ruim € 6 miljoen negatief en zal worden onttrokken aan de algemene reserve van de Stad. De recessie is niet aan de gemeente voorbij gegaan. Zo heeft de gemeente met name te maken met teruglopende inkomsten uit bouwleges, havengelden en grondverkopen. Ook neemt het beroep op de gemeente toe vanuit bijstandsuitkeringen ten opzichte van vorig jaar.

Overigens is eerder in 2009 € 6 miljoen ontvangen dividend van Eneco conform de afspraken met de gemeenteraad toegevoegd aan de algemene reserve. Dit meetellende is het huishoudboekje van de gemeente over 2009 nagenoeg sluitend geweest.

Vanaf 2007 volgen de tarieven voor de lokale lasten de verwachte kostenontwikkeling. In 2009 zijn de woonlasten in Dordrecht in 2009 met 2% gestegen ten opzichte van het jaar daarvoor.

Proces

De accountant heeft een goedkeurende verklaring en een rechtmatigheidsverklaring afgegeven bij de gemeentelijke jaarrekening. Hiermee verklaart de accountant dat de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de financiële positie van de gemeente en dat de gemeente de wet- en regelgeving goed naleeft in de uitvoering van de gemeentelijke taken.

Het college van Burgemeester en Wethouders heeft het jaarverslag 2009 vastgesteld. De gemeenteraad behandelt het jaarverslag vervolgens op 25 mei. Dat is een versnelling vergeleken met vorig jaar toen de raadsbehandeling op 16 juni was.

Bijlage 3: Gemeentenieuws 5 mei 2010

DORDRECHT

Gemeentenieuws

5 mei 2010

Klachten

Heeft u klachten over de dienstverlening, of hebt u vragen of tips? Bel u dan naar de Gemeentelijke Informatiedienst (078) 639 61 00 (klachten) (078) 642 56 30 (vragen). U kunt ook mailen: klachten@dordrecht.nl

Spreekuur wethouders

De wethouders hebben wekelijks een spreekuur. Wilt u een van de wethouders van de portefeuille met de betreffende wethouder bespreken, dan kunt u telefonisch een afspraak maken. U hoort dan of het tijdstip nog beschikbaar is en of uw onderwerp zich leent voor een persoonlijk gesprek.

J.W. Spigt (PvdA)
Wethouder Sociale Zaken, Ruimtelijke Ontwikkeling en Integratie
Portefeuille: Sociale zaken en Sociale Dienst Drechtsteden, Arbeidsmarktbeleid en Werkgelegenheid, Drechtwerk, Ruimtelijke Ontwikkeling en Binnenstad, Media, Integrale Inburgering en Asielzoekers.
Spreekuur: op afspraak, telefoon (078) 639 61 06

F.J. van den Dever (VVD)
Wethouder Economische Zaken en Grondbedrijf, Stadsbeheer en Verkeer en Vervoer
Portefeuille: Economische zaken en Toerisme, Grondbedrijf, Haven(bedrijf), Stadsbeheer, Stadsbeheer Openbare ruimte, Verkeer en vervoer, Waterbeheer, Regionale ontwikkelingsmaatschappij.
Spreekuur: maandag 15.00-16.00 uur, telefoon (078) 639 61 03

D.H. van Spijkerset (CDA)
Wethouder Financiën, Duurzaam en Milieu
Portefeuille: Financiën, Eigen Stedelijk Beheer, Huisvesting, Essentiële en Unieke Ondernemers Dordrecht (incl. exploitatie, acquisitie, vestigingsbeleid, aktiviteit taakgebieden en afhandeling), Milieu (incl. water en riolering, afval, externe veiligheid, lucht en geluid), De Nieuwe Stadsser Biesbosch.
Spreekuur: maandag 9.00-10.00 uur, telefoon (078) 639 61 05

Drs. A.T. Kiemsteg (ChristenUnie/SGP), Wethouder Volkshuisvesting, Zorg en Welzijn
Portefeuille: Regionale Samenwerking, Volkshuisvesting en Stedelijke Vernieuwing, Bureau en Wijken-Management, en Architectuur, Wmo en Zorg (aktiviteiten outreaches, gebruikjaarbeid, volksgezondheid, welzijnsbeleid, verslaafdenzorg en maatschappelijke opvang), Wmo-aanvraag, Jeugdzorg, Jeugdbeleid, Jeugdwerkbeleid, Jeugdbeleid.
Spreekuur: maandag 9.00-10.00 uur, telefoon (078) 639 61 03

I.H. Lagendijk (D66)
Wethouder Jeugd, Sport & Recreatie, Wijkgericht Werken, Personeel & Organisatie en Cultuur
Portefeuille: Jeugd en jongeren (aanvullende kinderopvang, jeugdgemeenschapswerk en jongerenwerk), Sport en Recreatie, Wijkgericht Werken, Personeel en Organisatie, Huisvesting en E-1 Bibliotheek (vestiging en particuliere Vestigingen), Cultuur, Projecten Noordwestelijke Deelgebieden, Bedrijfsopvang.
Spreekuur: op afspraak, telefoon (078) 639 61 04

Waar vindt u wat?

Internetsite
De gemeente heeft een eigen internetsite met informatie over uw dienstverlening: www.dordrecht.nl

Telefoonnummer
Het algemene telefoonnummer van de gemeente is 14 078.

Klachten en vragen
Voor klachten, vragen en opmerkingen kunt u terecht bij de Gemeentelijke Informatiedienst (GID) op telefoonnummer 14 078.
Of u vult een klachtenformulier in via het Klacht/Antwoordlijn op www.dordrecht.nl

Stadsloket
Adres: Spui/Boulevard 209
Openingstijden:

Op afspraak
Maandag 11.00 tot 19.00 uur
8.30 uur - 17.00 uur
Donderdagavond
17.00 uur - 19.30 uur
Vrije inloop
Maandag 11.00 tot 19.00 uur
8.30 uur - 12.00 uur
Donderdagavond
17.00 uur - 19.30 uur
Maak een afspraak via internet: www.dordrecht.nl/stadsloket of telefoonnummer 14 078.

Klacht/Antwoordlijn
Voor zaken die u via de website Klacht/Antwoordlijn op www.dordrecht.nl afhandelen, dinsdagochtend is steen digger van 9.00-12.00 uur aan gesloten.

Nieuw busstation Stationsgebied in gebruik

Afgelopen woensdag is het nieuwe busstation bij het station in gebruik genomen. Nu het nieuwe busstation gereed is, is er weer een stap gezet in de afronding van de herinrichting van het Stationsgebied.

Op het nieuwe busstation krijgt Arriva de beschikking over twaalf oostelijkplatsen voor bussen: een winkel en een chauffeursruimte. Het busstation wordt voorzien van een hoogwaardig digitaal informatiesysteem en heeft de vorm van een eiland. Het busstation is gemaakt van een combinatie van staal, glas en hout.
De bussen die uit de oostelijke richting komen, kunnen het busstation alleen via een rotonde bereiken. Daarom is een rotonde aangelegd op de kruising Transvaalstraat, Toulonselaan, Oranjepark en Burgemeester de Raadtsingel. Dit 'nep' houdt in dat het niet om een fysieke rotonde gaat, maar om een variant die alleen in de beleving is gezet. In de bouwvakvakantie wordt de definitieve rotonde aangelegd.
Het tijdelijke busstation met de halte bij de nieuwe fietsenstalling en op de Stationsweg zijn komen te vervallen.

Wij werken aan een aantrekkelijk Stationsgebied
De gemeente Dordrecht werkt samen met NS en Prokiel aan de herinrichting van het Stationsgebied. Het Stationsgebied veranderd in een mooie entree naar de binnenstad en een aantrekkelijke plek voor bewoners, bezoekers en reizigers.
De omgeving van de Burgemeester de Raadtsingel en de Stationsweg wordt overzichtelijker, veiliger en beter bereikbaar. Daarnaast worden maatregelen doorgevoerd om de doorstroming van het verkeer aanzienlijk te verbeteren. De herinrichting is in oktober 2010 gereed.

Kijk voor meer informatie op www.dordrecht.nl/stationsgebied.

Algemene Plaatselijke Verordeningen

Evenementen, uitzichten, ontheffingen en dergelijke
Er zijn vergunningen, verklaringen van geen bezwaar of ontheffingen verleend voor:
- Een evenement "Kijkdagjes" op 9 mei 2010 aan de Noordendijk te Dordrecht (307849).
- Bevrijdingsdag op 5 mei 2010 te Dordrecht (308011).
- De dag van Hoop op 28 juni 2010 aan de Prinsenlaatweg 70 (320556).
- Een buurtfeest op het industriepark Dordtse Kil III op 27 juni 2010 (326666).
- Een (infoistandplaats voor Cometto-Enigma op 5 juni 2010 aan de Voorstraat 317-319 (322834).
- Een infoistandplaats voor Cometto-Enigma op 31 juli 2010 aan de Voorstraat 317-319 (323281).
- Een artiest-/kunkenaarlicht op 29 mei 2010 aan het Admiraliteitsplein (310997).
- Een nationale straatspeeldag op 2 juni 2010 ter hoogte van de Rijnoverbaan 2, ter ere met 104 (324715).
- Een infoistandplaats voor Malestans op 23 oktober 2010 op het Uniensplein (332343).
- Een vrijmarkt op 20 mei 2010 op het Van Oldenbarneveltplein (328450).
- Een wijkfoot "Ontmoet je Dordtenaar" op 5 juni op en rondom het Vogelplein (324822).
- Alje Kat festival op 19 en 20 mei 2010 in het recreatiegebied de Hollandse Biesbosch (315366).
- Het Urban Explorers festival van 21 tot en met 23 mei 2010 de diverse locaties in de binnenstad (330969).

Terrasvergunningen
Op grond van artikel 2.3.10 van de Algemene Plaatselijke Verordening Dordrecht heeft de burgemeester vergunningen verleend voor het inrichten en in gebruik nemen van terassen voor of nabij de volgende percelen:
- Twenje jachtshaven 1 AB (312141).

Horeca
Op grond van de Algemene Plaatselijke Verordening Dordrecht (APV / Horeca) en Horeca wet heeft de burgemeester een Exploitatievergunning en/of Inrichtingsvergunning en verhuisbare een Dordtse Horecawet vergunning verleend voor de exploitatie van:
- een eetcafé, Voorstraat 193 (333579).

Bezwaar
Als u het niet eens bent met bovenstaande beslissing, kunt u binnen een week na dagtekening ervan schriftelijk bezwaar maken bij het hoofdcollege. Als het fysieke niet gewenst.

U dient uw bezwaarschrift te richten aan: het College van Burgemeester en wethouders of de burgemeester, Postbus 8, 3300 AA Dordrecht.

Op grond van artikel 6:5 van de Algemene wet bestuursrecht moet het bezwaarschrift ondertekend zijn. Verder moet het ten minste bevatten: uw naam en adres, de datum, de omschrijving van het besluit waartegen u bezwaar maakt en de redden van uw bezwaar. Als indienen van een bezwaarschrift schorst niet de werking van het besluit waartegen het is gericht.

Indien daarvoor naar uw mening aanleiding bestaat, kunt u de voorzitter/gemeenteraad van de rechtbank Dordrecht Postbus 7053, 3300 CZ Dordrecht, verzoeken een voorlopige voorziening te treffen.

Milieu

Bekendmaking Wet milieubeheer
Op 19 april 2010 is een melding verandering inrichting ingediend artikel 8.19 van de Wet milieubeheer juncto artikel 5.19 van de Inrichtingen en vergunningenbesluit milieubeheer ingediend door **Krohne Altometer** voor de inrichting gelegen **Karlieplaat 12**, 3313 LC Dordrecht.

De melding omvat kennisgeving de volgende wijziging:

* Het plaatsen van een oplslagtoebehoren (voor zowel opslag als tapstuk) voor gasflessen (stikstof, helium en CO2) met een totale waterinhoud van 2200 liter.
Vanuit de opslag loopt een ondergrondse leiding naar het gebouw (AK), waar testen met filmmeters zullen worden uitgevoerd met behulp van sensoren.

Naar aanleiding van deze melding is door burgemeester en wethouders van Dordrecht verklaard dat volstaan kan worden met het melden van de voorgenomen verandering van de inrichting en dat deze een inrichting geen aanleiding geeft tot toepassing van de artikelen 8.22, 8.23 of 8.29 van de Wet milieubeheer. Inhoudende het weigeren van beperkingen of voorschriften verbonden aan de algemene vergunning respectievelijk het geheel of gedeeltelijk intrekken van de algemene vergunning.

De melding, onze verklaring hierop, en stukken ter zake zijn de stukken liggen tot en met 9 juni 2010 ter inzage in het Regiokantoor, noordzijde, 250 te Dordrecht.
De stukken kunnen worden ingezien:
- elke werkdag van 08.00 uur tot 16.00 uur (kantooruren);
- op werkdagen na kantoorsluiting (doch voor 20.00 uur, na voorafgaande telefonische afspraak, telefoon: (078) 649 05 00.

Gedurende de termijn van ter inzage legging kunnen belanghebbenden zienswijzen indienen bij de burgemeester en wethouders van Dordrecht, Postbus 550, 3300 AN Dordrecht. Telefonische inlichtingen kunnen worden ingewonnen bij de behandelend ambtenaar, de heer C. Stolk, telefoon: (078) 649 05 00.

Indien bezwaar worden aangetekend, kan een verzoek worden gedaan tot het treffen van een voorlopige voorziening bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, Postbus 20019, 2500 EA 's-Gravenhage.

Dit verzoek mag worden gericht aan de voorzitter van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

De verklaring treedt in werking na de voornoemde bezwaartermijn, maar niet eerder dan op een ingekomen verzoek om een voorlopige voorziening is bereikt.

Bekendmaking Wet milieubeheer
De burgemeester en wethouders van Dordrecht zijn voornemens om aan **Torenschoolkerk Stichting Johan Maasbach Wereldzending**, ten behoeve van de inrichting, gelegen **Brouwersdijk 30**, 3214 CA Dordrecht, in het oelang van de bescherming van het milieu maatwerkvoorschriften op te leggen.

Het opleggen van maatwerkvoorschriften gebeurt op grond van het bepaalde in artikel 8.42 van de Wet milieubeheer en het bepaalde in het "Besluit Algemene regels voor inrichtingen milieubeheer".

Burgemeester en wethouders hebben daarbij een ontwerpbeschikking opgesteld.

De ontwerpbeschikking (het ontwerp van de beschikking zoals deze eruit zal zien indien er geen zienswijzen worden ingebracht en andere ter zake zijnde stukken liggen van 5 mei 2010 tot en met 15 juni 2010 ter inzage in het Regiokantoor, Noordendijk 250 te Dordrecht.
De stukken kunnen worden ingezien:
- elke werkdag van 08.00 uur tot 16.00 uur (kantooruren);
- op werkdagen na kantoorsluiting (doch voor 20.00 uur, na voorafgaande telefonische afspraak, telefoon: (078) 649 05 00.

Zienswijzen kunnen door eenieder van 5 mei 2010 tot en met 15 juni 2010 mondeling of schriftelijk naar voren worden gebracht. Schriftelijke zienswijzen dienen te worden gezonden aan de directeur van de Milieudienst Zuid-Holland Zuid, Postbus 550, 3300 AN Dordrecht.

Burgemeester en wethouders van Dordrecht zijn voornemens hiervoor positief te beschikken. Bij de beslissing wordt het belang van de bescherming van het milieu afgewogen.

De aanvraag, de ontwerpbeschikking (het ontwerp van de beschikking zoals deze eruit zal zien indien er geen zienswijzen binnen elkaar worden uitgebracht) en andere ter zake zijnde stukken liggen van 5 mei 2010 tot en met 15 juni 2010 ter inzage in het Regiokantoor, Noordendijk 250 te Dordrecht.
De stukken kunnen worden ingezien:
- elke werkdag van 08.00 uur tot 16.00 uur (kantooruren);
- op werkdagen na kantoorsluiting (doch voor 20.00 uur, na voorafgaande telefonische afspraak, telefoon: (078) 649 05 00.

Zienswijzen kunnen door eenieder van 5 mei 2010 tot en met 15 juni 2010 mondeling of schriftelijk naar voren worden gebracht. Schriftelijke zienswijzen dienen te worden gezonden aan de directeur van de Milieudienst Zuid-Holland Zuid, Postbus 550, 3300 AN Dordrecht.

Alleen belanghebbenden kunnen beroep instellen tegen de definitieve beschikking.

Nieuwsflitsen

Dordtenaren zien Nieuw Krispijn verbeteren
Het Onderzoekcentrum Utrechtsteden heeft onderzocht wat het imago van de wijk Nieuw Krispijn is onder de inwoners van Dordrecht. Het gemiddelde rapportcijfer dat zij de wijk geven is een 5,8. Vrijwel iedereen heeft het beeld dat de wijk gunstig is gelegen en een multicultureel karakter heeft.
Over het algemeen stellen Dordtenaren dat de wijk in de afgelopen jaren vooruit is gegaan. Als belangrijkste redenen hiervoor noemen zij nieuwbouw en sloop en renovatie van oude woningen, een aandachtspunt voor Nieuw Krispijn is de veiligheid: vier op de tien Dordtenaren hebben het beeld dat Nieuw Krispijn niet veilig is.

Jaarverslag 2009 vastgesteld
Het college heeft onlangs het jaarverslag 2009 vastgesteld. In het jaarverslag 2009 wordt door het college verantwoording afgelegd aan de gemeenteraad over het gevoerde beleid in 2009, de uitvoering en de financiën. Het jaarverslag 2009 treft tegelijkertijd op het laatste begrotingsjaar uit de vorige raadsperiode.

Sluiting gemeentelijke gebouwen vanwege feestdagen

In verband met feestdagen zijn de gemeentelijke gebouwen gesloten op:
- woensdag 5 mei (Bevrijdingsdag)
- donderdag 13 mei (Hemelvaartsdag)
- maandag 24 mei (Tweede Pinksterdag).

Op vrijdag 14 mei zijn de gemeentelijke gebouwen minimaal geopend.

Dienstuitreiking geldt voor het Stadsarchief en de Stadswinkel (Spuiboulevard 300), gebouw Schwegman (Spuiboulevard 344), de Sas van Vlaanderen in de sporthallen Molenpoort 1 en 2, en het Regiokantoor aan de Noordendijk 250.

Voor het naar voren brengen van mondelinge zienswijzen kan contact opgenomen worden met de behandelend ambtenaar, mevrouw L. Purperhart, telefoon: (078) 649 05 00. Van mondeling naar voren gebrachte zienswijzen wordt een verslag gemaakt.
Alleen belanghebbenden kunnen op basis van naar voren gebrachte zienswijzen beroep instellen tegen de definitieve beschikking.

Bekendmaking Wet milieubeheer
Op 30 november 2009 is door **Optisport Dordrecht B.V.** een aanvraag ingediend om vergunning ingevolge de Wet milieubeheer voor het oprichten en in werking hebben van een sportcomplex, plaatselijk bekend als Sportboulevard gelegen **Fanny Blankers-Koenweg 10 -20**, 3318 Dordrecht.

Burgemeester en wethouders van Dordrecht zijn voornemens hiervoor positief te beschikken. Bij de beslissing wordt het belang van de bescherming van het milieu afgewogen.

De aanvraag, de ontwerpbeschikking (het ontwerp van de beschikking zoals deze eruit zal zien indien er geen zienswijzen binnen elkaar worden uitgebracht) en andere ter zake zijnde stukken liggen van 5 mei 2010 tot en met 15 juni 2010 ter inzage in het Regiokantoor, Noordendijk 250 te Dordrecht.
De stukken kunnen worden ingezien:
- elke werkdag van 08.00 uur tot 16.00 uur (kantooruren);
- op werkdagen na kantoorsluiting (doch voor 20.00 uur, na voorafgaande telefonische afspraak, telefoon: (078) 649 05 00.

Tegen bovenstaandel besluit(en) kan een belanghebbende op grond van de Algemene wet bestuursrecht binnen

Foto van de week

Anouk van der Zee maakte ontzagwekkende foto van overvliegende ganzen boven de Biesbosch. Haar bijdrage is de nieuwe Foto van de week.

U kunt alle inzendingen van deze week bekijken op de website www.dordrecht.nl/fotovandeweek.

Aan het einde van het jaar dingen alle 'Foto's van de week' mee voor de verkiezing van de 'Foto van het jaar'.

Heeft u ook een mooie Dordrecht foto die u graag in het Gemeentenieuws of op de website www.dordrecht.nl wilt brengen?
Mail dan naar: gemeentenieuws@dordrecht.nl
Dordrecht kan niet: redactie Gemeentenieuws, T.a.v. Jaïko de Witte van Leeuwen, Postbus 8, 3300 AA Dordrecht.

Maximaal vijf foto's per inzender

Verkeer

Het college van burgemeester en wethouders heeft besloten tot het:
- opheffen van de gereserveerde gehandicaptenparkeerplaats aan het **Dudokpad** ter hoogte van huisnummer **122**,
- opheffen van de gereserveerde gehandicaptenparkeerplaats aan de Amalia van **Solmstraat** ter hoogte van huisnummer **79**,
- aanwijzen van een gereserveerde gehandicaptenparkeerplaats aan de **Stratosfeerstraat** ter hoogte van huisnummer **14**,
- opheffen van de gereserveerde gehandicaptenparkeerplaats aan de **Voorstraat** ter hoogte van huisnummer **94**.

Bezwaar
Tegen de besluiten kan een belanghebbende op grond van de Algemene wet bestuursrecht binnen zes weken na deze publicatie een bezwaarschrift indienen bij het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Dordrecht, Postbus 8, 3300 AA Dordrecht.

Op grond van artikel 6:5 van de Algemene wet bestuursrecht dient een bezwaarschrift te zijn ondertekend en ten minste te bevatten: de naam en het adres van de indiener, de dagtekening, de omschrijving van het besluit waarop het bezwaarschrift is gericht en de gronden van het bezwaar.

De volledige tekst van de besluiten liegt vanaf 8 mei tot 15 juni aanstaande ter inzage in de hallen van Stadsadsenter, aan de Spuiweg 900.
De openingstijden zijn van maandag tot en met vrijdag van 8.30 uur tot 16.30 uur. U kunt zich hiervoor melden bij de balie van de receptie van het Stadskantoor.

Het maken van bezwaar schorst niet de werking van het bestreden besluit. Bij uitzondering van de rechtsregel kan een verzoek om voorlopige voorziening worden gedaan, wanneer schorsing van wordt gevraagd. Een dergelijk verzoek kan worden gedaan als u van een belangenschrift is ingediend en onmiddellijk spoed, gezien uw belanglebbende belang, dat vereist. Uitsl de behandeling van het verzoek wordt een beslag aan uitgerecht gehouden.

Zienswijzen kunnen door eenieder van 5 mei 2010 tot en met 15 juni 2010 mondeling of schriftelijk naar voren worden gebracht. Schriftelijke zienswijzen op de ontwerpbeschikking dienen te worden gezonden aan de directeur van de Milieudienst Zuid-Holland Zuid, Postbus 550, 3300 AN Dordrecht.

Voor het naar voren brengen van mondelinge zienswijzen kan contact opgenomen worden met de behandelend ambtenaar, de heer P. van Tilberg, telefoon: (078) 649 05 00.
Van mondeling naar voren gebrachte zienswijzen wordt een verslag gemaakt.

Alleen belanghebbenden kunnen op basis van naar voren gebrachte zienswijzen beroep instellen tegen de definitieve beschikking.

Dordrecht heeft Antwoord©

Voor informatie, diensten en meldingen bel 14 078 of kijk op www.dordrecht.nl

Kapvergunningen

Burgemeester en wethouders hebben besloten de volgende kap-vergunningen te verlenen.

Deze besluiten zijn op de aanvrager verzonden dat aan de aanvragen entsteunen:

Locatie: aantal/boomsoort; motivering, (afgifte datum).

Singel 104, voortuin, (dn 11-Mei-2010)

Sint Jacobsbolein 15, achtertuin: ziekte/dodelijk, de boom staat in de weg voor andere bestanding. (26 april 2010).

Tegen bovenstaandel besluit(en) kan een belanghebbende op grond van de Algemene wet bestuursrecht binnen zes weken na verzendsdag van de aanvrager een bezwaarschrift indienen bij het College van Burgemeester en wethouders van de gemeente Dordrecht, Postbus 8, 3300 AA Dordrecht.

Volgens artikel 6:4 lid 2 van de Algemene Plaatselijke Verordening Dordrecht wordt de werking van de kapvergunning opgeschort totdat de bezwaarschriftentermijn is verstreken of indien er bezwaar is ingediend, totdat de beslissing is genomen.

Nadere inlichtingen kunnen worden ingewonnen bij de heer R. Wimmers van het bureau CABS van de sector Stadsbeheer, telefoon: (078) 639 62 46.

Gemeente Dordrecht
Spuiboulevard 300
Postbus 8
3300 AA Dordrecht

www.dordrecht.nl

DORDRECHT